X. Évfolyam. Budapest 1900. január hó 27 9. (867.) szám.

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magy. Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi iratok felügyelete alatt:
Felelős szerkesztő és kiadóért felelős: **Forster Géza** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Szilassy Zoltán** az OMGE. szerkesztő-titkára.
Társszerkesztő: **Budny Barna** az OMGE titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

Lapunk megszerezhető:

1. **Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületbe való belépés által**, mi a tagsági nyilatkozatnak aláírása és az **egyesülethez** (Budapest, IX., Üllői-ut 25., I. em.) való küldése által történik. Egyesületi tagok a lapot évi tagdijuk (20 K.) fejében ingyen kapják.

2. **Előfizetés utján** előfizetési ár:

egész évre 20 korona
félévre . . . 10 „
negyedévre 5 „

Az előfizetési összegek a **„Köztelek“ kiadóhiva talához** (Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. földszint) küldendők.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

1900. jan. 27. d. u. 4 ó. Luxuslóvásár rendező bizottság ülése.

1900. jan. 29. d. u. 4 ó. A szegedi mezőgazd. orsz. kiállitás igazgatóságának ülése.

1900. január hó 31. d. u. 4. ó. OMGE. tanácsülése.

1900. jan. 31. d. u. 4½ ó. OMGE. igazgató-választmányi ülése.

1900. febr. 1. d. e. 10 ó. Párisi nemzetközi mezőgazdasági kongresszust előkészitő bizottság ülése.

Meghivó

az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület

igazgató-választmányának

1900. január hó 31-én (szerdán) d. u. 4½ órakor a „Köztelken“ tartandó ülésére.

(A részletes tárgysorozatot a „Köztelek“ 7. és 8. számában közöltük.)

XVII. tenyészállatvásár.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a nagyméltóságu földmivelésügyi miniszter támogatásával a **f. évi márczius hó 11. és 12-ik napjain tartja meg dijazással egybekötött XVII. tenyészállatvásárját,** *a budapesti Tattersall r.-társaság istállóban* (Külső-Kerepesi-ut), keleti pályaudvarral szemben.

A tenyészállatvásárra hozható: *szarvasmarha juh és sertés.*

Különösen ajánlható **tenyészjuhok felhozatala**, amelyek iránt a kereslet rendkivül élénk. Ugyanez mondható az **erdélyi jellegü szarvasmarháról is.**

A vásárral kapcsolatosan **gépkiállitás, mütrágya és abraktakarmány kiállitás** is fog rendeztetni.

A vásár tervezete és a bejelentési ivek az ismertebb tenyésztőknek **már széttküldettek**; a ki tévedésből nem kapott, az kérje a tervezet megküldését levelező-lapon a rendező-bizottságtól.

Minden a tenyészállatvásárra és gépkiállitásra vonatkozó felvilágositással és bejelentési ivekkel készségesen szolgál az OMGE. titkári hivatala (Budapest, Köztelek).

A XVII. tenyészállatvásár rendező-bizottsága.

A budapesti gyapjuaukczió.

A modern kereskedelmi forgalom lebonyolitásánál mindig nagyobb szerepük van az aukciók intézményének. A kinálat és a kereslet párhuzamos óriási emelkedése tette nélkülözhetlenné a kereskedelmi forgalomban ezen intézményt, amely lehetővé teszi azt, hogy rövid időn belül bonyolitassék le egy oly kereskedelmi üzlet, nagy költségmegtakaritással, amely azelőtt az aukciók hiján egy állandó kereskedelmi tevékenységet igényelt a nyers terméket feldolgozó ipar részéről.

Az aukczió a nyers- és ipari termelő közvetlenebb érintkezését tevén lehetővé, a közvetités költségei természetesen a minimumra csökkentetvén, ebből csak előny származik ugy az eladóra, mint a vevőre.

Különösen fontos az aukciók intézménye az olyan terméneknél, melyek minőségileg igen nagy változatosságot mutatnak nemcsak az egyes termelők, de az egyes évjáratok szerint is, amelyek ára egyik idényről a másikra nagy változásokat mutat, mert amig a gabonanemüek árát a tőzsdei árjegyzések nyomán egy-két krajczár különbözettel minden termelő a helyszinén meg tudja becsülni, addig pl. a gyapjunál, a komló-

Tavaszi **VETŐMAG** szükségletünk

beszerzése végett forduljunk a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez, Budapest, V. ker., Alkotmány-u. 31.

Mai számunk 20 oldal.

nál az árjegyzések a gazdára nézve egyáltalán nem tájékoztatók.

Ezen árjegyzések pedig nemcsak azért nem tájékoztatók, mert egyoldaluak, megbizhatlanok s maguk a gyapjubizományosok által czélzatosan bemondottak, de ha még ez az eset fenn nem forogna is, ha a Pester Lloyd gyapjuárjegyzése a valóságnak megfelelő volna, akkor is egy olyan árjegyzés, a mely a finom merinót 220—280 frton jelzi, senkire sem lehet tájékoztató, mert ezen 60 forintnyi különbözet mellett saját gyapjujának minőségét a gazda értékelni nem tudja.

És éppen ezen körülménynél fogva az OMGE. örömmel karolta fel a Heller M. és társa czég kezdeményezését, a mely egy gyapjuaukczió meghonosítását czélozta.

Ezen uj intézmény elképzelhető, hogy mily ellenszevvel találkozott azokban a körökben, a melyek a termelőnek az árak alakulása tekintetében való helyes tájékoztatását saját anyagi érdekeik ellen való törésnek tekintik.

A budapesti gyapjubizományosok a budapesti gyapjuaukczió intézményével szemben a legmerevebb álláspontot foglalták el kezdettől fogva és — sajnos — foglalják el ma is. Az intrikák ezer nemével igyekeztek ezen intézmény jó hirnevét a kül- és belföldön csökkenteni, a gyárosokat és a termelőket ezáltal ezen intézmény felkeresésétől visszatartani s általában ezáltal elérni azt, hogy ezen a termelő érdekeit oly kitünően és eredményesen szolgáló intézményt teljesen lejárassák. S bizony nem csekély küzdelembe került, az aukczió rendező czégnek is, de egyesületünknek is a gazdaközönség figyelmét ezen intézményre reáirányítani, annak felkarolását ajánlani, annak fennállása fontosságát megérthetővé tenni.

Hat éve áll fenn ezen szerény kezdeményezés s mária eredményekkel számolhat be. Az intézmény fejlődése állandó és folytonos és ez biztató előjele annak, hogy ez intézmény már annyira gyökereket vert s a kereskedelmi forgalom irányítására oly nélkülözhetlen tényező, hogy annak a jövőben való fejlődésére és az értékesítésre való kedvezőbb kihatására bizton számíthatunk.

A budapesti gyapjuaukczók kézzel fogható eredményei magát a kereskedelemügyi minisztert arra a nem eléggé helyeselhető gondolatra vezették, hogy ezen intézmény lehető széles alapokra fektettetvén, fejlesztessék. S ezen czélzattal ugy a kereskedelemügyi, mint a földmivelésügyi miniszterek szakegyéneket küldöttek ki a külföldre, hogy a létező gyapjuakczióket a helyszinén tanulmányozván, javaslatokat terjesszenek a budapesti gyapjuaukczók széles alapokra való fektetése s illetve fejlesztése tárgyában. S az a szélesebb alap igen helyesen lett a kereskedelemügyi miniszter részéről megválasztva abban, hogy az egész gyapjuaukczió szövetkezeti alapra helyeztessék. Nem kartelről van itt szó, a mint azt épp a gyapjubizományosok hangoztatni igyekeznek, hanem egy oly természetü szövetkezéséről a gyapjubizományosoknak, a melynek semmi más czélja nem volna, mint a gyapjuaukczió rendezési költségeinek a közös viselése s illetve megosztása, a gyapjuaukczióknak közös üzletszabályzata alapján és ugyanazon időpontban való megtartása, azaz a szövetkezet által közösen megjelölendő helyiségben ezentul nemcsak Heller M. és társa czég tartana aukczióket, hanem egymást követőleg mindazok a czégek, a melyek a szövetkezetbe tagul belépnének s illetve a melyek az aukcziók közös költségeihez és az üzletszabályzat betartásához való hozzájárulásukat kinyilvánitják. A megoldás tehát nemcsak egyszerü, de a czélnak teljesen megfelelő s ezen tervezet mellett elesik a gyapjubizományosoknak mindazon kifogása, amelyet a jelenlegi gyapjuaucziókkal szemben annak monopolisztikus, kizárólagos és részlehajló jellege tekintetében felhoztak.

Mi sem természetesebb, mint az a remény, hogy a budapesti gyapjubizományosok a kereskedelemügyi miniszternek ezen kezdeményezését örömmel fogják felkarolni s a szövetkezetet megalakitani. E helyett azonban más történt. Amidőn a kereskedelemügyi miniszter a Heller M. és társa czéget, mint a jelenlegi budapesti gyapjuaukcziók rendezőjét felhivta arra, hogy igyekezzék a többi gyapjubizományos czégekkel oly megállapodásokra jutni, amelyek alapján lehető volna a gyapjuaukczióknak a jövőben együttesen szövetkezeti alapon való rendezése, a tisztelt gyapjubizományos czégek egyhangulag kijelentették ezen értekezleten, hogy a Heller M. és társa czéggel ez ügyben nem tárgyalnak, hanem igenis hajlandók nyilatkozni a kereskedelemügyi miniszter előtt.

Ez az álláspont még teljesen elfogadható, mert utóvégre mindenesetre szabadabban s az eredmény nagyobb valószinüségével tárhatják fel kivánságaikat egy teljesen objektiv s a döntésre hivatott forum előtt, mind a közvetlenül érdekelt s az aukczióhat vezető czég előtt.

A kereskedelemügyi miniszter az igy általánosan kifejezésre jutó óhaj előtt elzárkozni nem akarván, de egyébként is a szövetkezeti aukcziók létesitését felette kivánatosnak tartván, módot nyujtott arra, hogy a budapesti gyapjubizományosok kivánságaikat szóbelileg terjeszthessék eléje. Folyó hó 25-én, azaz csütörtökön tartatott meg a kereskedelemügyi miniszteriumban a gyapjuaukczók ügyében az anket. S mi történt? Az, hogy ugyanazok, akik ezen anket egybehivását sürgették s illetve szóbeli nyilatkozatukat ezen anket megtartásától tették függővé, egy memorandummal lepték meg a tanácskozást, amely memorandumban egész határozottsággal jelentik ki, hogy az aukcziók semmiféle formáját nem helyeslik s legkevésbbé hajlandók a kereskedelemügyi miniszter által kezdeményezett szövetkezeti alapon álló aukcziók intézményét résztvéjükkel támogatni; egyszóval a legteljesebb negáczió álláspontjára helyezkedtek az aukczióval szemben. Ugyanaz az álláspont, amely az egész magyar kereskedelem felfogására jellegző, amelynek legkiválóbb képviselője a budapesti kereskedelmi és iparkamara.

A kereskedelemügyi miniszter törekvése tehát az aukcziók szélesebb alapokra való fektetése tárgyában — sajnos — amint azt különben sejtettük, sikerre nem vezetett. Az ez ügyben egybehivott anketnek azonban mégis volt egy igen fontos eredménye s ez az, hogy a kereskedelemügyi minisztérium ismételten közvetlen meggyőződést szerezhetett arról a sajnálatos irányzatról, arról a szük látkörről, amely az egész magyar kereskedelmet, de épp különösen a gyapjubizományosokat jellegzi. Minden ujítás, a régi kereteknek bármily mérvü megbolygatása a legnagyobb visszatetszést szüli, a legridegebb visszautasitásra talál a liberálisnak nevezett magyar kereskedőosztály részéről. Noli turbare circulos meos, ez a jelszava a gyapjubizományosoknak és ez a jelszava a magyar kereskedőnek és ez egy igen nagy baja közgazdasági fejlődésünknek, hogy nincs egy a modern viszonyokhoz alkalmazkodni tudó, a jelenlegi szük korlátokon tul terjeszkedő, uj ideákat, uj kezdeményezéseket felkaroló kereskedelmünk.

Igazán nehezünkre esik nevetségesnek jellemezni azt, az argumentácziót, amelyet a gyapjubizományosok memoranduma a gyapjuaukczió iniézményével szemben felhoz; nehezünkre esik ez azért, mert — őszintén szólva — attól tartunk, hogy azon váddal illethetünk, hogy csakhogy ezen argumentácció értékét csökkentsük, kicsinylőleg nyilatkozunk arról. Sajnos nem tudunk kellő kicsinylő jelzőt használni a memorandummal szemben. Az ott felhozott indokok még csak a valószinüségnek a látszatával sem birnak. Egyébként minek is többet idöznünk s e memorandumból idéznünk, mint azt, hogy az aukczióhat, mint a kereskedelmi forgalmat bénitó intézményt visszautasitja. Csodálatos, hogy mig a külföld kereskedelme oly óriási lendületet vesz, hogy amidőn a világ legnagyobb kereskedelmi piacza a londoni a kereskedelmi forgalom legnagyobb részét aukczók utján bonyolitja le, hogy amig általában a külföldön mindenütt a kereskedelmi forgalomnak elfogadott formája az aukczió, addig nálunk egy rideg visszautasitással találkozik ez intézmény a kereskedelmi forgalom minden terén.

Nos igen, nagyon be tudunk látni a szinfalak mögé. Teljesen értheto a gyapjubizományosok álláspontja. A gyapjutermelő épp az aukczió meghonositása óta nem olyan könnyen kezelhető, nem olyan kiaknázható tájékozatlanságu, mint eddig volt. A gyapjuközvetitésnél eddig elért óriási bizományi nyereség tehát nagyon redukálódott és még jobban re-

dukálódni fog, mert a tisztelt bizományos urak nemcsak közvetítői voltak az áruknak, nemcsak közvetítési jutalékkal elégedtek meg, hanem nagyot nyertek az árban is. Ezen árnyereségből pedig egy jórészt fizetett a gazda s talán csak egy kisebb részt a gyáros. A jelenben azonban a gyapjutermelö, még az is, aki a gyapjuaukcióra nem hozza fel terményét, épp oly jól van tájékozva a gyapju áráról, mint maga a gyapjubizományos. Ez a multhoz képest egy oly változás, amelybe elhiszszük, hogy igen nehéz a gyapjubizományosoknak bele törödniök. Nem is veszszük tőlük rossz néven, hogy a furfang minden fegyverével küzdenek a budapesti gyapjuaukciók megszüntetése érdekében, mert a mi hátrányos volna a gyapjutermelőnek, épp oly nagy előnye volna az a gyapjubizományosoknak.

Ám de legyenek e tekintetben teljesen megnyugodva, hogy a gazdaközönség ezen intézmény életrevalóságáról, ezen intézmény szükségességéről a lefolyt hat esztendő alatt annyira meggyőződött, hogy azt már a jovőben nélkülözni nem képes, hogy azt fentartanná talán más alapokon, talán épp a gazdák szövetkezése alapján még az esetben is, ha a mostani gyapjuaukciókat rendező czég erre jogosultságot tovább nem nyerne. Ez az eshetőség azonban szerencsére teljesen kiví van zárva, mert a budapesti gyapjuaukciók fenntartásának szükségességéről maga a kormányzat is meg van győződve s nem fog czélhoz vezetni ezen kettős meggyőződéssel szemben a gyapjubizományosok azon ujabb taktikája sem, amelylyel a mostan megtartott anketen éltek, hogy a kereskedelemügyi miniszter előterjesztését ridegen visszautasító, sőt azt mint a kereskedelmi forgalom érdekeivel ellenkezőnek jelző memorandum daczára, amidőn látták, hogy a kereskedelemügyi miniszter az aukciók intézményét az ő alapos megokolásuk után sem hajlandó elejteni a gyapjuaukciók megbuktatására irányuló haditervet megváltoztatták.

Igy körülbelül, amennyire az elhangzó s mindenkor kétértelmü, vagy érthetetlen nyilatkozatokból következtetni lehetett, az értekezlet egyes tagjai hajlandóknak nyilatkoztak a gyapjuaukciókról, egy oly formájába belemenni és illetve azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy talán akadhatnak a Heller M. és társa czégen kívül többen, akik az általuk gondoltforma mellett a gyapjuakciók intézményét felkarolnák s ez az, hogy az állam építsen a közraktárak módjára óriási nagy raktárakat, ahol egyforma kedvezmények mellett legyen raktározható a gyapju s illetve ahol bármely bizományos egyenlő kedvezmények s üzletszabályzat mellett rendezhessen gyapjuaukcióikat.

Nagyon értjük ezen irányváltoztatás czélzatát; a törekvés semmi egyéb, mint időt nyerni s a budapesti aukciók intézményét megbuktatni; mert jól tudják azt, hogyha a kereskedelemügyi miniszter ezen költséges előterjesztést megvalósítaná, ugy épp oly kevéssé akadna a Heller M. és társa czégen kivül más bizományos czég, amely a gyapjuaukciókat felkarolná, mint ma nem akad, s a felállított nagy raktár kongana az üreséggtől. Ezzel azután örökre sikerülne ugyonütni az aukció eszméjét Magyarországon s nem zaklatná többé a gyapjubizományosok nyugodalmas álmait.

Ez az egy eset is csak igazolja azon régi meggyőződésünket, hogy a magyar kereskedelemben nincs vállalkozási merészség, nincs magasabb konczepczió, összes működésük csakis az adott szük keretek lehető kiaknázására szorítkozik, s a helyett, hogy működésükkel emelőleg hatnának a termelésre és fogyasztásra, a helyett hogy a termelőt és fogyasztót közelebb igyekeznének hozni egymáshoz, az egész kereskedelmi forgalomra bénítólag hatnak, sőt mint a gabonauzsora igazolja, irreális utakon is növelik a közvetítés nyereségét.

Őszintén sajnáljuk, hogy a kereskedelemügyi miniszter életrevaló kezdeményezése, a gyapjuaukcióknak szövetkezeti alapra való helyezése nem sikerült; nem is fog semmiirányu törekvése sikerülni addig, a mig a magyar kereskedelmi osztály felfogását, szellemét megváltoztatnia nem sikerül.

De ha ez a kezdeményezés az érdekelt gyapjubizományosok rideg és visszautasító magatartásán meg is törött, megnyugtathatja s megnyugtató reánk nézve is az a tudat, hogy a budapesti gyapjuaukció az eddigi keretében is a fejlődés csiráját magában hordja s hogy az az eddigi alapon, hasonló támogatás mellett, ugyanazt a fejlődést fogja felmutatni, ha talán nem is olyan rövid idő alatt, mint amely fejlődést kivánatosnak tartunk és elérendőnek tüzött ki a kereskedelemügyi miniszter, a szövetkezeti eszme felvetésével. *R. Gy.*

NÖVÉNYTERMELÉS

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Talajelőkészités dohányrásza nevelés czéljaira.

A dohány hosszu tenyészidejű növény lévén, nem vetik közvetlenül a szántóföldre, mivel ott kellően csak azon esetben fejlődhetnék ki, ha vetését nagyon korán eszközölnök, már pedig a korai vetés, a még beállható fagyok következtében cohanynál ki van zárva.

Éppen a tenyészidő meghosszabbitását czélozzuk azon eljárás által, melyet *mesterséges rászanevelésnek* nevezünk.

Melegebb éghajlat alatt mellőzhető a mesterséges rászanevelés, sőt hazánk egyes vidékein is elhagyják ezen munkálatot. A rászanevelést illetőleg eltérők a vélemények; ugyanis egyesek feltétlenül szükségesnek tartják, mig ellenben mások mellőzhetőnek. Hogy azonban ezen problemát megoldhassuk, foglalkoznunk kell a rászanevelés különböző módjaival.

Általában három mód van elterjedve, illetőleg csak kettő, mert a harmadik módot követve, természetes uton állitjuk elő a palántát.

Az első módozat a legegyszerübb, t. i. midőn a szántóföldön neveljük palántáinkat.

Ezen eljárásnál közvetlen a szántóföldre vetjük a dohánynagot, hol teljes kifejlődését is elérendi a növény. Ha tekintetbe veszszük, hogy a dohány sok meleget igényel fejlődéséhez, ugy beláthatjuk, hogy ezen módja a palánta nevelésnek csakis meleg klima alatt indokolt. De még kellő hőmérsékletü éghajlat mellett is, számos más körülményre is tekintettel kell lennünk, mielőtt ezen eljárásra határoznánk el magunkat. Nevezetesen: fontos körülmény *a talaj minősége.* A minőség alatt értem annak kulturállapotán kivül szinét is. Ugyanis egy feketeszinű talaj mindig melegebb, mert a hősugarakat nem veri vissza, hanem elnyeli. Tehát a talajnak fekete, illetve sötét szine, lényeges kelléke ezen eljárásnak.

Másrészt a szántóföldbe a magot csak akkor vethetjük el, ha már nagyobb, hosszabb ideig tartó fagyokra nincs kilátásunk. Ezen késlelt vetéssel azonban megrövidítjük a növény tenyészidejét, ez pedig csak akkor lesz indokolt, ha a talaj kellő mennyiségü és növénytápláálásra alkalmas minőségü tápanyagokban bővelkedik, mert ellenkező esetben a növény nem képes a megrövidített tenyészidő alatt teljesen kifejlődni.

Főelőnye ezen eljárásnak az, hogy az átültetés elmarad s ezzel tetemes költséget kiméltünk meg. Nem lesz azonban felesleges melegágyat is készíteni, mert ennek hijján a kipusztult palántákat nem pótolhatjuk, s ezen esetben a terméseredmény bizonytalan lesz, esetleg sok terület marad a táblán kihasználatlan.

Ezen módozat tehát csak meleg éghajlat, tápanyagokban dus talaj és kedvezőtlen gazdasági viszonyokkal biró vidéken lesz indokolt, hol kellő mennyiségü mukászkéz nem áll rendelkezésre.

Alkalmaztatása esetén a talaj lehető legintenzivebb megmunkálása válik szükségessé, mivel az apró magból kikelő gyenge növények rossz kulturállapotban lévő talajon ki vannak téve a kipusztulás veszélyének.

A talaj megmüvelése, annak strukturájától függ. Általában a lazább minőségü talajok felelnek meg leginkább a dohánytermelésnek s ezeknek megmunkálása kevesebb fáradsággal és költséggel eszközölhető mint kötött agyagtalajoké, melyeknél nézyszeri megszántás sem mondható soknak, a szántások között eszközölt boronálással együtt. Bármily talajon termeljük is a dohányt, összel feltétlenül meg kell azt szántani. Télfolyamán meglazul a talaj s ha trágyázásban részesitjük, tápanyagokban is gazdagodik. Tavasszal erösen megfogasoljuk a talajt s ezután ismét szántunk. Ezen tavaszi szántást már nem szükséges (sőt nem is szabad) oly mélyen végezni mint az öszit; a mag elvetése előtt vető-szántást végezünk, közben azonban ismét fogasolunk.

Az utolsó szántást követi a vetés, melyet megboronálván, czélszerű le is hengerezni, hogy ezáltal összenyomjuk a talajt s az alsóbb rétegekből nedvesség szivárogjon fel a magvakhoz, a hengerezés folytán keletkezett hajcsöveken s igy a mag hamarább kezd csirázni.

Trágyázni a dohányföldet lehetőleg az elővetemény letakarulása után azonnal kell, hogy kellő ideje legyen a trágyának felbomlani. A közvetlen trágyázást sokan nem ajánlják dohány alá, ez esetben az elővetemény kell erősen megtrágyázni. Tény azonban, hogy a dohány öserőben lévő talajon diszlik legjobban s azért ha mellőzzük a palánták melegágyi nevelését, vessük a magot friss törésbe esetleg erdőirtásba. Ezen termelési rendszer leginkább Amerika melegebb éghajlatu államaiban van elterjedve, hol még most is sok öserőben lévő talaj, főleg pedig erdőirtás és feltört legelő alá a termelő rendelkezésre.

Alföldi dohánykertészeinknél a palántanevelésnek egy másik módja divatos, nevezetesen a rászának *hidegágyban* való előállitása.

Ezen eljárás hazánkban már szélesebb körben van elterjedve az előbbinél, de ez sem mondható tökéletesnek. Előnyéül az hozható fel, hogy a melegágy előállítása nagyon kevés költség és fáradsággal jár, másrészt a palánta ugyszólván hasonló körülmények között nevelteik, mint a milyenben kültetése után fog részesülni s így nem lesz elkényeztetve s bástosabban fogamzik meg átültetés után. A hidegágyi palántanevelés eredményét, már lényegesen befolyásolja a földnek előkészítése. Ugyanis a hidegágyba jó minőségü földet kell hordani, melynek előkészítése az alább tárgyalandó melegágyak földéhez hasonlóan történik.

Megjegyzendő, hogy a hidegágy helyét jól meg kell választanunk, mivel az itt nevelt palántákat ugyszólván semmivel sem védjük az időjárás viszontagságai ellen s éppen ezért szélfő védett helyen jelöljük ki, hová azonban a napsugarak behatolását mi sem akadályozza.

A hidegágy méreteit illetőleg nem tévesztendő szem elől, hogy az tulszélesre ne legyen, mert különben a palántákhoz való hozzáférhetés ütköznék akadályokba.

Czélszerű lesz tehát egy méter széles ágyakat kijelölni, melyeknek hossza a beültetendő holdak számától függ. Egy holdra elegendő palántát nevelhetünk az emlitett szélesség mellett körülbelül négy méter hosszu ágyon. Mindég czélszerübb több, mint kevesebb ágyat készíteni.

Harmadik módja a palántanevelésnek a *melegágyban való* nevelés, mely ma már leginkább el van terjedve és legmegfelelőbbnek is mondható. Főelőnyei a következők: a dohánymag jóval korábban vethető bele, mint a hidegágyba s így a palánta a kültetéskor már sokkal erősebb lesz amannál; védve van az időjárás viszontagsági ellen; termésünk sokkal egyenletesebb lesz, stb.

Gyakori eset azonban, hogy a melegágyakban készitett palánta, áldozatánl esik különféle balesteknek. Így pl. nem ritka eset, hogy a földdel nagy mennyiségü gyommag kerül melegágyainkba, melyek ott fejlődésükre kedvező viszonyok közé jutván, elnyomják palántáinkat. Az állatvilágban is vannak olyan ellenségei a dohánynak, melyek azt melegágyi korszakában támadják meg s odajutva szintén elpusztulással fenyegetik a palántákat, azaz gyökereinek elrágása által. Ezen csapások kikerülése végett fölötte lényeges dolog a melegágy földjének előkészítése.

Legmegfelelőbb föld ezen czélra a *kerti-gyep-, vagy erdei-* talaj, melyet már összszel kell czéljainknak megfelelő állapotba hozni, illetve ez irányban működésünket megkezdeni. Kiválasztunk egy megfelelő területet a föld előkészítésére, lehetőleg a melegágyak helyének közelében s ott összehalmozzuk prizmaalakban, a szükségelt mennyiségü földet. A nagy földtömegben lévő gyommagvak csirázásnak indulnak pár nap alatt, a midőn is szétteregetjük lehetőleg vékony rétegbe a földet és vizzel jól megöntözzük. A magvakhoz így jól hozzájuthat a levegő és nedvesség a csirázás legyenesen előmozdittatik. A csakhamar bekövetkező fagyok folytán a kis csirák tönkremennek. Ezután a földet ismét prizmába hányjuk össze, miután megöntöztük s ekkor a még nem csirázott magvak is csirázni kezdenek, melyeket az előbbi eljárás ismételésével tudnillik a föld szétteregetésével a fagy pusztító hatásának tesszük ki. A szétteregetett föld ismét megöntözendő s pár nap mulva egy kupaczba hányandó össze. Ezen eljárást az időjáráshoz képest többször ismételhetjük s biztosak lehetünk felőle, hogy a föld gyom- és rovárálczamentes lett.

Az öntözést főleg, ha vizzel végezzük azt, nem szabad tulságba hajtani, mert ez a talaj kilugozását eredményezhetné, a mi természetesen kárral jár. Ha nem tudnánk e czélra legjobban megfelelő kerti, gyep vagy erdei földet beszerezni, akkor ehhez hasonlót mesterséges uton kell összeállitanunk. Az emlitett három talajféle azért legmegfelelőbb melegágy-készitéshez, mert előnyös arányban és mennyiségben tartalmazza a növényi tápanyagokat s nagymennyiségü humusztartalommal birván, sötét szine kellő meleget biztosit a palántáknak.

Ilyen föld hiján bármily rendelkezésre álló talaj is használható, feltéve, hogy nem tartalmaz a dohány minőségére káros hatásu anyagokat. Pl. a szikes talaj nem alkalmas e czélra. Ezen talajt összszel összegyüjtjük, a fentebb leirt módon megtisztitjuk rovárálczák- és gyommagvaktól, ugyszintén porhanyóvátesszük, tápanyag és humusztartalmát pedig trágya hozzáadása által fokozzuk. Legmegfelelőbb a ||-ó- és juhtrágya, mivel gyorsabban bomlik fel a hideg természetü szarvasmarha- és sertéstrágyánál. A trágyát már összszel keverjük a földhöz s azzal együtt kezeljük az ismertetett módon. A földhöz keverendő trágya mennyiségét a felhasznált talaj minősége befolyásolja. Nagyon kötött talajhoz többet kell keverni, mint lazához, sőt homok hozzáadása által még előnyösebb összetételivé tehetjük. Lehetőleg érett trágya használandó e czélra. Czélszerű lesz az ily módon összeállitott földett nem vizzel, hanem trágyalével öntözni, mert azáltal is gazdagodik könnyen felvehető állapotban lévő növényi tápanyagokban. Bármily földet használjunk is melegágykészitéshez, okvetlenül rostáljuk azt át s csak ezután rakjuk be a melegágyba.

Az előkészitendő föld mennyiségét azon körülmény határozza meg, hogy hány holdra való palántát akarunk nevelni. Körülbelül két tenyérnyi vastagságban halmozzuk fel a földet; az ágy szélessége lehet 100—120 cm., hossza pedig körülbelül négy méter. Egy ilyen méretekkel biró melegágyon egy kat. holdra szükségelt palánta előállitható.

Alföldi dohánykertészek által gyakran alkalmazott földkeverék a következő: kétrész kerti- vagy gyepföld, egyrész homok és egyrész portrágya, mely anyagok összekeverés előtt átrostáltatnak s aztán az ismertetett módon lesznek kezelve.

Nem hagyhatom emlités nélkül azon körülményt sem, hogy bármily eljárást kövesünk is a palántanevelésnél, melegágyat minden esetben készitsünk, hogy a netalán kipusztuló kültetett rászák, a melegágyban neveltekkel pótolhatók legyenek.

A jelzett irányban végrehajtott talajelőkészités mellett, biztosak lehetünk abban, hogy palántáinkat sem gyom, sem pedig rovárálczák nem fogják tönkretenni a melegágyakban. Természetesen a föld ilynemü előkészitésén kivül a magvetés és a palánták további kezelése is kellő szakértelemmel viendő keresztül, hogy erőteljes rászákat ültethessünk ki annak idején dohányföldjeinkre.

Demeter Andor.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: **Kovácsy Béla.**

Sertésnyájak törzskönyvezése.

Alig van az országban sertésnyáj, amely törzskönyvezve volna, pedig a nyájak törzskönyvezésének éppen nálunk volna helye, ahol az uradalmak nagy része óriási nyájak felett rendelkezik. Ismerek uradalmakat, amelyek tulajdonában ma is 1000—2000 darab kocza van, amelyek bár nem képezhetnek egy nyájat, mégis számuk oly nagy, hogy szaporulatukból nem lehet könnyedén kiválasztani a tenyésztésre legalkalmasabbakat. S ez az oka annak, hogy az ország sertésállománya nem javul, nem tökéletesbül olyan mértékben, mint a mily mértékben a tenyészanyag gondosabb megválasztása mellett javulhatna, tökéletesbülhetne.

Mert miben áll nálunk a tenyészanyag megválasztása. Legfeljebb abban, hogy a tetszetősebb, szebb formáju malaczok hagyatnak meg tenyésztésre. A malaczok egy-két hónapos korában pedig — amikor az alkalmasnak nen találtak kimiskároltatnak — illetve kihéréltetnek — nagyon csalóka dolog azok formája után indulni, mert meglehet hogy a legszebb két hónaposból lesz a legcsunyább két éves. Az azonban még hagyján, ha legalább ilyetén módon megválasztják a tenyésztendő malaczokat, nagyon sok helyt azonban még ezt sem teszik. Pedig hát sok egyéb dolog is volna, amire figyelmet kellene vetni a tenyésztések megválasztásánál, olyan dolog, amit szemmel látni nem lehet s ami csak átöröklődés utján származik nemzedékről-nemzedékre. A tenyésztésre való megválasztásnál előnyt kellene nyujtani azon malaczoknak, a melyek értékes tulajdonságokkal biró szülőállatoktól származnak. Ilyen értékes tulajdonság a nagyobb szaporaság, a gyorsabb fejlődés, a takarmányféleknek jobb kihasználási módja, vagyis a nagyobb hizodalmasság, a melyek mindenike átöröklhető tulajdonság, a melyek az utódban, annak czélszerű ápolása, takarmányozása és kezelése által csak öregbíthetők. Ilyen módon létesült nem egy kitünő fajta, azáltal tehát, hogy sokszor csupán egyetlen egy kiváló egyednek jó tulajdonsága rögzitetett meg az utódokban. Ilyen módon létesitette pl. Collin Károly a maga világhirü javitott schorthorn nyáját, amidőn egy Hubak nevü bikának jó tulajdonságait, kiválságát örökitette át az egész törzsre.

Ott azonban, ahol 1000—2000, avagy csak 200 kocaczól van is szó, hogyan legyen képes a kezelőtiszt a koczák, a kanok emlitett jó tulajdonságait fejben nyilvántartani. Ez tiszta lehetetlenség s így bármennyi jó akarat legyen is a kezelőtisztben, képtelen a továbbtenyésztésre mindég a legjobbakat kiválasztani. A kondásra pedig az ilyen dolgot nem lehet bizni, nagyon sokféle okból kifolyólag, amely okok bővebb magyarázatra e helyen nem szorulnak. Ellenben ha a nyáj törzskönyvezve van, egy rövid betekintés után a kezelőtiszt mindjárt tisztában van azzal, hogy mely koczák a legszaporábbak s ha a megjegyzés rovatba annak idején minden adat be lett jegyezve, azt is rövidesen leolvashatja, hogy melyiknek malaczai fejlődnek leggyorsabban, a miből arra lehet következtetni, hogy az ilyféle koczák bőven tejelnek, jó malacznevelők s így feltehető, hogy az ezen koczától származó emse malaczok hasonló jó tulajdonsággal fognak birni. Ha az emlitett tulajdonságok figyelembe vétele mellett, a törzs hosszusságára, a hát, különösen pedig a far szélességére, egyenességére és mélységére, a lábak rövidségére s a fej kicsinységére is suly lesz feltetve a tenyésztésre szánt egyedek megválasztásánál, akkor csakugyan megtettünk mindent, a mit sertésanyagunk javitása érdekében megtenünk kellett.

Kétséget sem szenved, hogy 1000—2000 drb sertésnek törzskönyvezése igen nagy munkát ad, de felesleges is volna az egész nyáj törzskönyvezése. Pepiner nyájat kell létesitenünk s csupán ezt törzskönyveznünk. Ebből a czélból a rendelkezésünkre álló sertések közül kiválasztjuk a testileg legjobban alakultakat, annyit körülbelül, a mennyinek szaporulata elegendő az egész nyáj kiselejtezett anyagának pótlására. Ott tehát, a hol összesen 2000 drb kocza van, elegendő lesz a pepiner nyájba 100 drb kocát s a megfelelő számu kant beállitani s csupán ezeket megszámozni s betörzskönyvezni. Most következik azután a pepiner nyáj egyedeinek megfigyelése s a mennyiben volna közöttük olyan, melynek tulajdonságai nem kielégítők, azokat kiselejtezve vagy kivülről hozott anyaggal, vagy a legjobb tulajdonságokkal biró pepiner kocáktól származó növendék sertésekkel pótoljuk. E szerint tehát a pepiner nyáj kiselejtezett vagy kivénült

egyedeit mindig a pepiner nyáj legjobb koczáinak utódaival pótoljuk, mig a többi koczáktól származó utódokat a külső nyájak selejtanyagának pótlására használjuk, s ivartalanitani csak azokat fogjuk, melyek valamely szemmel látható hibában szenvednek. A külső nyájak szaporulatát ellenben nem törzskönyvezzük be, hanem a szokott módon értékesitjük. Ezen kezelési módnak megvan az az előnye is, hogy a pepiner sertéseket jobb takarmányozásban gondosabb kezelésben részesithetjük s igy fejlődésüket is gyorsabbá tehetjük, ami idővel törzstulajdonsággá is válhatik. Az ilyen pepiner nyáj kezelésére a kezelőtiszt is szivesen nagyobb gondot fordit s igy a sertések elbirálásában rendesen nagyobb jártasságot szerez s mennél nagyobb egyöntetűséget ér el a nyáj, annál rigorozusabb birálóvá válik a kezelőtiszt. Miután pedig a pepiner nyájnál elért eredmények átszármaznak lassacskán az egész nyájra, ilyen módon nemcsak a pepiner, de az egész nyáj folytonos és következetes javulása éretik el. Magától értetődik, hogy a pepiner nyájban gyakrabban lesz szükséges vérujtást eszközölni.

És ezen, vagyis a tenyészsertés-kereskedelem szempontjából is felette kivánatos a nyájaknak az egyedek tulajdonságára is kiterjedő törzskönyvezése, mert a vevő szivesebben fogja felkeresni az oly tenyészetet, melynek egyedeiről, hogy ugymondjuk kézzelfoghatóan meggyőződhetik, hogy nemcsak szemreváló jószágok, hanem ezen kiválóságukat már számos nemzedéken át folyton tökéletesbedve örökölték és természetesen szivesen nagyobb árt is fog értök fizetni, ugy, hogy ez uton is a törzskönyvezésre fordított fáradság meg fogja hozni gyümölcsét.

Végül felemlitendőnek tartom, hogy a tetoválást a fülek kicsipkedésénél czélszerübb számozási módnak tartom,*) s hogy a törzskönyvet legczélszerübb az orsz. gazdasági egyesület, illetve a törzskönyvelő-bizottság nyomtatványaival berendezni, a honnan ezen nyomtatványok tetszés szerinti mennyiségben megrendelhetők. *Kovácsy Béla.*

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

Az okszerü takarmányozásról.

Mivel csupa piaczi növény termesztése mellett nem vagyunk képesek a föld termőerejét fontartani, a különben is nagyon jövedelmezőnek mutatkozó állattartást s tenyésztést is kell üznünk, ez pedig a takarmánytermesztést vonja maga után. De mi nem egy, hanem sokféle takarmányt termesztünk, részint mert különféle állatokat tartunk, melyek eltérő igényekkel viseltetnek a takarmány iránt, részint más szempontokból is, mint pl. változatos talajunk eltérő takarmánynövények termesztésére alkalmas volta, továbbá a munkaösszetorlódás elkerülése végett stb. Nekünk természetesen az a főérdekünk, hogy sokféle takarmányunkat a lehető legjobban értékesitsük, ez pedig csak akkor válik lehetségessé, ha azt mindenekelőtt czélszerüen osztjuk föl állataink között.

Ez azonban bizonyos szakismeretek birást tételezi föl, mely szakismereteket a *„takarmányismeret"* elnevezésbe foglalhatjuk össze. Ugyanis tájékozva kell lennünk takarmányaink valószinű összetételeről s az ezzel összefüggő táphatásáról, továbbá azzal, hogy egyes takarmányaink mely állatfajok s mely termelési irányoknak felelnek meg inkább, vagyis, hogy mely takarmányféleket etessük inkább a lóval, marhával, vagy juhval, melyeket a növendék, tejelő, vagy hizóállatokkal stb., s végre tájékozva kell lennünk arról is, hogy egyes takarmányainkból mennyit czélszerü a különféle állatoknak adni. Ily takarmányismeretek nélkül sok hibát követünk el s nemcsak kevésbé jövedelmezővé, vagy egyenesen veszteségessé tesszük az állattartást, de állataink egészségének is árthatunk s ezért érdekünkben áll, hogy e tekintetben minél szélesebb körü ismeretekre tegyünk szert, és hogy a takarmányozási tervezet kidolgozása alkalmával a minket érdeklő takarmányokról való utánolvasgatás által fölfrissitsük emlékezőtehetségünket.

Ez azonban még csak kezdete s könnyebb része az okszerü takarmányozásnak, de most következik a nehezebb része, t. i. annak a megállapitása, hogy a különféle állatoknak szánt takarmány elég-e nekik s ha nem elég, mivel egészitsük azt ki. Azért mondjuk ezt az okszerü takarmányozás nehezebb részének, mert itt oly tényezővel kell számolnunk, melyet minden egyes esetben tisztán csak gyakorlati kombinácziónak utján állapithatunk meg, miután az elmélet csak fölületesen tájékoztat róla. Ez a tényező pedig az állatok individualitása szerint változó tápanyagszükséglet.

Ismeretes az, hogy a szakkönyvek s gazdasági zsebnaptárak ugynevezett tápanyagszabványokat tartalmaznak, melyek részint átlagszámok, részint bizonyos határszámok segélyével fejezik ki a különféle állatok által szükségelt szárazanyag-, fehérje-, zsir- és szénhidrátmennyiséget s a megfelelőnek vélt tápanyát. Gazdáink egy része alkalmazza is e szabványokat s mindenestre hasznukat is veszi, de nem mindig oly mértékben, mint a minő hasznukat venné akkor, ha kellő tekintettel lenne az állatok változó individualitására, mely pedig minden állatfajnál s minden termelési iránynál egyaránt nyilvánul. Ugyanis az állatok nem egyformák s ezért nem is etethetők egyformán; az egyik csikót, borjut, báránYt vagy malaczot például nem czélszerü ugy fölnevelni, mint a másikat, vagy az egyik tehenet, jármosökröt, hizómarhát stb. nem czélszerü ugy tartani, mint a másikat, mert amit az egyik állat meg tud hálálni, azt nem kell szükségképp a másiknak is meghálálni. Ha ez nem lenne igy, vagyis ha pl. azt a takarmányt, melyet valamely göböly legjobban tud meghálálni, minden más göböly is épp oly jól hálálná meg, akkor a takarmányozás nagyon egyszerü mesterség lenne, és pedig kétségtelenül olyan mesterség, mely sokkal megbizhatóbb s emiatt hasznosabb is volna, mint az a sok tudomány, melyet a mai okszerü takarmányozás megkiván; de miután a takarmányozástan nem hagyja magát mesterségré lealacsonytani, legalább javunkra kell tudományos részét forditanunk s ezt nagymértékben azáltal érjük el, ha a takarmányozás gyakorlati kivitelénél nem ragaszkodunk a sablonhoz, hanem állataink individualitásához alkalmazkodva magunk állapitjuk meg minden egyes esetben s minden állat számára a legmegfelelőbbnek vélt tápanyagszükségletet.

Itt pedig két dologra kell a figyelmünknek kiterjedni, ugymint először arra, hogy az állatoknak annyi tápanyagot (fehérjét, zsirt és szénhidrátot) etessünk, amennyit kellően értékesiteni tudnak s másodszor, hogy a tápanyagokat kellő térfogatban etessük velük.

Az első dologról főleg az állatok termelőképessége tájékoztat, ez pedig különféle irányokban s eltérő mértékben nyilvánul. A növendékállat pl. testének növekedésével termel s azzal értékesiti a takarmányt, de a növekedés mértéke nagyon változik, amiből az következik, hogy ami az egyik növendékállatnak éppen elég, az a másiknak sok vagy kevés. A fejőstehén termelése tejében áll, mely szintén nagyon változó mennyiségű, emiatt a tápanyagok eltérő mennyiségben való kimérését teszi szükségessé s ugyanaz áll a többi termelőképű is, még a hizást sem kivéve, mert az is nagyon eltérő mennyiségű tápanyaggal válik legjövedelmezőbbé.

Ami a második dolgot, t. i. a takarmány térfogatát illeti, ez nem kevésbé fontos, mint az előbbi, mert az állatok e tekintetben is nagyon eltérő igényeket támasztanak a takarmány iránt. A tápanyagszabványokban tudvalevőleg „szárazanyag" elnevezés alatt nyer a takarmány térfogata számbeli kifejezést, mert csak ez, nem pedig a takarmányban lévő víz az, mi a jóllakottság érzetét kelti. Némelyek a jobb hangzásu „szervesanyag" szóval igyekeztek a „szárazanyag" szavat helyettesiteni, de ennek nincs czéja, mert semmi okunk sincs arra, hogy a takarmány térfogatának megállapitásánál kiküszöböljük az ásványi anyagokat.

Az állatoknak a takarmány térfogata iránti igényei emésztőszerveik térfogatától, utóbbi pedig a fölnevelés és a későbbi tartás mikéntjétől függ, mert pl. a nagy térfogattal biró szálastakarmánynyal fölnevelt s később is csak azzal tartott állat csak a szálastakarmány értékesiti jól, mig az olyan állat, mely fiatal korától fogva mindig kis térfogatu abrakot is kapott, később is megkivánja azt. Nagyon helytelenül cselekszünk tehát akkor, ha a magyar-erdélyi jármosökröt ugy etetjük s később ugy hizlaljuk, mint a tarkát, vagy ha a parasztehenet oly térfogatu takarmánynyal tartjuk, mint az uradalmit, még a növendékállatok etetésénél is tekintettel vagyunk a térfogat iránti változó igényekre, mert a lassan fejlődő fajtájuakat nagyobb térfogatu anyagokkal neveljük föl, mint a gyorsabban fejlődő fajtájuakat, miután, előbbieknél főleg a fölnevelés olcsóságára, utóbbiaknál pedig a gyorsfejlődés kellő megörzésére kell tekintettel lennünk.

Tudvalevő dolog, hogy a tehetősség (téteményképesség) az állatoknál fajtatulajdonság ugyan, de hogy az a fajta keretén belül nagy határok között változik; hiszen ez okozza azt, hogy az ugyanolyan fajtáju állatok nagyon eltérő értékűek. De ebből az következik, hogy habár jogosult azt mondani, hogy a különböző állatfajtákat eltérően kell táplálni, hogy pl. a szimmenthali marhát másképp kell etetni, mint az innthalit, ezt pedig másképp, mint a magyar-erdélyit, és pedig akár növendékállat, fejőstehén, jármosökör vagy hizóállatról legyen szó, ezzel még nem mondunk eleget, mert az okszerü takarmányozás fogalma ennél is többet, nevezetesen a fajtafogalomtól való függetlenitést s csakis az individualitáson alapuló etetés alkalmazását kivánja.

Csakhogy ennek szigoru keresztülvitelét többnyire megneheziti az állatok sokasága, minélfogva csak a kisgazda tudná könnyen keresztülvinni, mig a nagyobb birtokos nem győzné a vele járó sok munkát. Azt azonban a nagyobb birtokos is teheti, sőt szükséges is, hogy megtegye, miszerint állatjait individualitásuk szerint, csoportokra osztva, ugy köti az istállóba, hogy a hasonló individualitással biró állatok egymásmellé kerüljenek.

Eszerint tehát a nagyobb birtokosra nézve is fontos, hogy az állatok individualitását, illetőleg azoknak a takarmány iránti változó igényeit kellően meg tudja itélni, ez pedig többnyire nem okoz nehézséget, mert az állatok termelésük mértéke és — mint emlitettük — fajtájuk, de testalakuk, kondicziójuk s koruk által is sokat árulnak el belőle. Ezen az alapon tehát s a szakkönyvek tápanyagszabványai segélyével többnyire meg tudjuk állapitani, hogy különböző állatainkkal s a változu individualitás alapján létesitett állatcsoportokkal mennyi fehérjét, zsirt és szénhydrátot etessünk s hogy mily térfogatban alkalmazzuk e tápanyagokat, szóval ügy magunk állapitjuk meg állatcsoportjaink tápanyagszabványait s ezzel nagyjában legyőztük a legjő-

*) Nézettünk szerint, helyes kulcs alkalmazásánál, ha t. i. a fülkicsipkedéssel való jelzés minél kevesebb jellel, tehát a fül csak csekélyebb mértékben való csonkitásával történik, mégis ajánlatosabb az utóbbi mód, mivel a tetoválás nem eléggé állandó jelzés és a jelek leolvasása a reákadó piszok miatt is többnyire lassu és kényelmetlen munka. *(Szerk.)*

vedelmezőbb s emiatt egyedül okszerűnek mondható takarmányozás nehézségét s kibontakoztunk az eléztelen vagy pazar etetés veszélyéből, mely pedig mindig a sablonszerűséggel jár együtt.

Amit még ezután tennünk kell, az már könnyű dolog, mert ha tudjuk, hogy mit mindent juttatunk különböző állatainknak, továbbá ha azt is tudjuk, hogy körülbelül mennyi szárazanyag, fehérje, zsír és szénhydrát felel meg nekik, akkor néhány percz alatt ki tudjuk számitani, hogy elegendő szárazanyagot stb. tartalmaz-e takarmányuk, vagy hogy hány mutatkozik-e valamely alkatrészben s utóbbi esetben azt is könnyen meg tudjuk állapitani, hogy magtárunkból vagy vásárlandó takarmányokkal fődözzük-e a hiányt.

Utóbbi kérdés eldöntésénél — elég károsan — nem mindig az okszerűség, mint inkább hajlamunk által hagyjuk magunkat vezérelni s miután nehezebben válunk meg pénzünktől, mint gabonánktól, gyakran ezt etetjük, tekintet nélkül a többire. Néhány év előtt, midőn a gabona árhanyatlása a legnagyobb mérveket öltötte, a szakirodalom is foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy van-e ráczió abban, hogy olajpogácsát stb. vásárolunk akkor, midőn a gabonát elkótya-vetyézzük, de ilyen merev formába meglehetős üres volt s most is annak mondható e kérdés, mert a gabonaetetés forszirozása számos esetben hatástalan, mig a vásárolt takarmányok gyakran szembetűnő hatást fejtenek ki, ami abban leli magyarázatát, hogy a keminyitőben gazdag gabona másképp befolyásolja az összatakarmány táphatását, mint a fehérjében gazdag kereskedelmi takarmány.

Végül még összefoglalva közleményünk tartalmát, azt mondjuk, hogy a gazda akkor értékesiti állatai által legjobban a takarmányt, ha 1. czélszerűen osztja el különféle állatjai között, 2. a szakkönyvek sablonszerű tápanyagszabványait állatjai individuálitásához idomitja s végre 3. takarmány-összeállitásai kiegészítésére oly szennyes, vagy kereskedelmi takarmanyféléket használ, melyek az esetleg mutakozó tápanyaghiány fődözésére alkalmasak. De hogy minderre képesek legyünk, ahoz szakismeretek, és pedig különösen kimeritő takarmanyismeretek kellenek, mert a jövedelmező takarmányozás nem mesterség többé, hanem valóságos tudomány. *Cselkó István.*

SZŐLŐSZET, KERTÉSZET.

Rovatvezető: **Angyal Dezső.**

Körültekintés az ojtóvesszők szedésénél.

Még mindig tekintélyes az oly fatenyésztők száma, a kiknek sehogysem akar a fejébe menni, hogy mire való télen ojtóvesszőket szedni, holott azokat voltakép csak tavasszal használjuk. Miután pedig ennek meg van a maga alapos oka, igy méltán érdemel különös figyelmet is.

A növényélettan arra oktat bennünket, hogy az ojtóvesszőket legczélszerübb addig szedni, a mig benne a megsürüsödött tápnedvek a megindult nedvkeringés következtében ujból fel nem higulnak. Már pedig ez tavasszal sokkal elébb történik, mintsem azt az ember gondolná is s hogy ezt rendesen csak megkésve vesszük észre, annak az az oka, mert a megindulás eleinte külső és könnyen észrevehető jelekben nem nyilvánul. A midőn tehát mi a köznapi gyakorlat szerint az ojtóvesszők szedésére gondolunk, akkor már a fában a tavaszi nedvkeringés rég megindult s a tartalékanyag már működni kezd. Példa erre, ha tavasszal metszett ojtóvesszőt a földbe dugunk, az ott szépségesen nemcsak duzzad, hanem ki is zöldül s mindaddig életben marad mig benne a tartaléktápanyag feleméstve nem lett. Egészen másként alakulnak a körülmények, ha a vesszők esetleg télen szedettek. Ezek nem hajtanak ki, hanem alvó állapotban maradnak s alkalmas helyen nem ritkán junius hóig is eltarthatók anélkül, hogy életképességüket vesztenék.

Mindezzel azonban nem az van mondva, mintha esetleg — különösen alma és körténél — a tavaszszal szedett vesszőkkel ojtani nem lehetne sőt egészen elfogadható százaléku megeredést is biztositanak, ha azok a szedés után *azonnal* felhasználva lesznek. Igy az alany és ojtóvessző tápnedve egyenlő állapotban lévén, nedvközösség támad s megfogamzás áll be. Ámde tavaszszal szedett ojtóvesszőt későbbi használatra eltenni nem lehet, amennyiben az ojtóvesszőben már meghigult tápnedv megsavanyodik s igy maga a vessző is az ojtásra alkalmatlanná válik.

Gyakorlati tapasztalatokon alapuló megfigyelések azon megfigyelődésre vezettek, hogy akkor lehet legsikeresebben ojtani, ha az alanyban megindult nedvkeringés az ojtóvesszőt sűritett tápanyagát feloldja. Ilyenkor magas szátólói megeredésre lehet számitani. S éppen ezen az alapon ajánljuk bárkinek is a legmelegebben, hogy szükséges ojtóvesszőit legkésőbb február közepéig szedje meg, avagy távolabbról szerezze be.

Folytassuk azonban a körültekintést!

Ha nem is osztom teljesen azok pedanteriáját, kik az ojtóvesszőket a fának csakis déli oldaláról vélik szedhetőnek, azért mégis határozottan ragaszkodom ama véleményemhez, melyszerint a vesszők megérése és a rügyek teljes kifejlődöttsége a jó sikerhez mulhatlanul szükséges. Mivel a déli oldalon szoktak az ilyenmű vesszők mutatkozni, innét származik ezek különleges felkarolása is. Mindez azonban nem zárja ki, hogy a fa egyébb részein is jól kifejlett s megfelelően alkalmas vesszőket találni ne lehetne.

Van azonban, ki a fennebbi követelményben az engedékenység legvégsőbb határáig megyen s nem egyszer megeléggik azzal, ha a rügy gyökér helye éppensseggel nem éres és sikert helyeznek kilátásba, hacsak félig meddig kifejlődött rügyek mutatkoznak is.

Tapasztalataim bizonyitanak mellette, hogy az ily félig-meddig fejlett rügy után, ha megeredés következik is, a további fejlődés sinli meg. Az a látszat csupán a megeredés első stádiumában tart; mert a csekély mennyiségben lerakodott tartaléktápanyag elfogyván, a folytatólagos fejlődésben zavar áll be s a megeredt ojtvány annyira sinlődő állapotba jut, hogy attól egészséges fát várni nem lehet.

Ha eddigi tapasztalataim nem csalnak, ugy bátran ki merem mondani, hogy éretlen vessző- s fejletlen rügyekkel dolgozni nem érdemes; mert köszönet nincs benne, amennyiben sem erőteljes fára, sem megfelelő terméknyésgre számitanunk nem lehet.

Különös tekintettel legyünk továbbá arra is, hogy beteges, csenevész, vagy bármily más bajban szenvedő fákról ojtóvesszőt sohase szedjünk, mert a fának egy-egy szervi hibáját akárhány esetben átvisszszük az ujabb generáczióra s azt sem vesszük észre, hogy a baj voltakép honnét származik. A terméketlenség, az üszkösödés, rák és egyéb bajok sok esetben ezen átörökléseknek köszönhetik terjeszkedésüket. Ezon gyakori szokás, hogy egy-egy kiválóbb fajta terjesztését minden áron eszközölni akarjuk, csak akkor nyer elfogadható alapot, ha e tekintetben az átöröklési hajlam alapján veszélyt hozzó aggály nem forog fen.

Sok téves nézetnek egyik természeti kifolyása az is, hogy a még nem termett fiatal 2—4 éves fáról ojtóvesszőt venni mereven tartózkodnak, azon alaptalan aggályban, hogy az ily fiatal fácskáknál a fejlődés erőteljes lévén, a vesszőknél a rügyek egymástól távolabb esnek. Minden hosszas bizonyitgatás vagy érvelés helyett közlöm itt boldog emlékü Bereczki Máténak idevonatkozó gyakorlati állitását: *„A fiatal ojtványokat ugy kell tekintenünk, mint a már ismert termőfák mesterségesen eszközölt folytatását, melyek tehát már birtokában vannak a terméképességnek és hogy rögtön nem teremnek, csak onnét van, hogy a fiatal erőben gazdag vadonc, amelyre ojtattak, bő táplálékban részelteti őket s ezáltal oda kényszeriti, hogy fára dolgozzanak.“*

Különben a rügyek sürüsége avagy egymástóli távolsága sok esetben egyes fajták tulajdonsága is lehet, hogy ugy mondjam jellegét is képezheti. Igy, hogy csak egy párt is megnevezzünk: ott van az általán kedvelt füzeres Pepin alma; ennél a vesszőkön a rügyek oly sürüen állanak, hogy sokszor rügyközt alig találhatunk raita. Mig ennek határozott ellenkezője a sárga Bellefleur alma, melynek lecsüngő vesszőin a rügyek ismét nagyon is messze esnek egymástól.

De még kevésbé emeli a rügyek fekvésének jelentőségét azon ismert körülmény, hogy voltaképp a vesszőnek középső része a legalkalmasabb az ojtásra. A vessző hegye felé a rügyek mindég sürübbek s legtöbbször legfejletlenebbek is, tehát a sűrüség daczára alkalmatlanok az ojtásra. Mig ellenben a vessző töve felé a rügyek ritkulnak s fokozatosan ellapulnak, a mi az ojtásra szintén kedvezőtlen. Arra meg egyáltalában ne is gondoljon senki, hogy a vessző alapján rejlő pótrügyek ojtási czélra alkalmasak legyenek.

Csupán egyetlen egy esetben képezhet elfogadható érvet a rügyek egymástóli távolsága, amidőn ugyanis arról van szó, hogy vajjon használjuk-e az ugynevezett fattyu, vagy vizhajtásokat, melyeknél köztudomásulag a rügyek messze esnek egymástól, ojtási czélra?

Nem egy esetben hallottam, sőt, még többször olvastam, hogy ezen fattyuhajtások is minden utógondolat nélkül, ojtási czélra használhatók s mégis ugy vagyok vele, hogy ha csak szerét tehetem, nem használom azokat. Ezt sem teszem azonban azért, mert rajta a rügyek messze állnak egymástól, mint inkább azon meggyőződésből, hogy az ily hajtások hirtelen növekednek, a sejtek lazák maradnak, belük arányatlanul vastagok s ritkán érnek teljesen be.

Végül még csak azt kivánom megjegyezni, hogy kivételes esetekben lehet az ojtáshoz két éves részt, vagyis galyat is használni; de még sem merném azért senkinek sem ajánlani; mert azt tapasztaltam, hogy ily esetben ritkább a megeredés, lassubb a fejlődés s ha itt-ott korábban fordulnak is termőre, rendesen rövidebb életüek s az eddigi tapasztalatok szerint korábban el is pusztulnak.

Liebbald Béni.

Telepitési anket.

Hat napi valóban magas szinvonalu tárgyalás után f. hó 24-én véget ért a *Darányi* földmivelésügyi miniszter által egybehivott telepitési anket. Meg kell vallanunk, hogy a magyar mezőgazdák a legnagyobb elismeréssel fogadhatják a miniszter kezdeményezését és köszönettel tartoznak az anket tagjainak, mert nemcsak, hogy a tárgyalások folyamán a nevezetes kérdést minden oldalról megvilágositották, hanem a tárgyalások folyamán az ezzel összefüggő mezőgazdasági kérdésekben is jelezték a közvélemény álláspontját ugy, hogy a telepitési anket a kérdések által megszabott szük keretből kilépve, valóságos agrár-tárgyalássá nőtte ki magát s ebben a tekintetben nemcsak becses anyagot nyujtott a magyar földbirtok-politika jövő irányára, hanem egyuttal igazolta azt is, hogy a mezőgazdasági közvélemény mindinkább tisztázódik és erősödik és kivánságait

illő formában és a kellő nyomatékkal képes érvényesíteni.

Az ankét tárgyalásai során mindenekelőtt nagy arányokban dombordott ki az az óhajtás, hogy a magyarság megerősítése és terjeszkedése szempontjából a nemzetiségi vidékeken a telepítés utján a magyar népesség számbeli növelése elsőrendű nemzeti feladat, amelynek érdekében az állam nagyobb mértékü áldozatokkal is közreműködni köteles. Ámde ezzel egyáltalában nincs kimondva az, hogy a telepitést bárhol, minden áron és minden eszközzel végre kell hajtani, hanem csak az, hogy a kellő körültekintéssel, a viszonyok megfelelő számbavételével, mert a telepitéstől még a nemzetiségi vidékeken is csak akkor reméltető eredmény, ha a telepitések gazdaságilag is sikeresek lesznek.

Ezen telepitéseknek végrehajtása az állam feladatát kell, hogy képezze, azonban a társadalmi tényezők közreműködésének lehető széleskörü igénybevételével, hogy egyrészt a kormányzati tevékenység e téren tulságos bürokratizmussá ne fajuljon, másrészt, hogy a gyakorlati élet körében működő társadalmi tényezők állandó ellenőrzést és helyes irányitást adjanak a telepitési akcziónak.

A nemzeti állam megerősítésére irányuló telepitések mellett a gazdasági és szociális érdekeket szolgáló telepitéseket kivánatosnak mondotta ki az értekezlet, ezeket azonban a magántevékenység keretébe utalta, mindenesetre azonban ugy, hogy kellő feltételek mellett törvényhozási uton ezek könnyebb keresztülvitele érdekében megfelelő állami kedvezményeket biztositsanak részükre.

Mindezeket betetőzi az általánosan kifejezett kivánság, hogy a munkások és a földmivelő parasztság érdekeinek istápolása mellett a pusztuló középbirtokosság megmentésére és megerősítésére a kellő törvényhozási intézkedések létesitessenek, mert politikai, nemzeti, gazdasági és szocziális szempontokból a legsürgősebb szükséget képez, hogy a nemzet vezető középosztálya megrősitessék és nemzeti feladatai teljesitésére kellőképpen alkalmassá tétessék.

Megelégedéssel kell konstatálnunk, hogy az ankéten nyomatékos helyről hangsulyoztatott annak szüksége, hogy az uj telepek megerősitése végett elkerülhetetlenül szükséges a telepek forgalmának megakadályozása, mert ezzel földbirtok politikánk terén oly alapelv érvényesülne, melyet a mezőgazdasági körök régebben sürgetnek, de amelyet a liberalizmus jelszava alatt állandóan támadtak. A magyar jogász egyik kitünősége mutatott reá, hogy ez a forgalmi korlátozás sem a külföldön nem ismeretlen, sem hazánk jogi viszonyaiban uj jogi elvet nem jelent s hogy megvalósitása éppen a jogi zavarok elkerülése végett fölötte szükséges.

A nagyjelentőségü szaktanácskozmány pozitiv eredményében bizton reménykedhetünk. A földmivelésügyi miniszter zárobeszéde oly kilátásokat nyujt, amelyek igazolják, hogy az ankét tagjainak érdeklődése és fáradozása nem volt hiábavaló és hogy a földmivelésügyi miniszter a szaktanácskozmány tárgyalásainak értékét kellőképpen méltányolván, azokat mint a közvélemény megnyilatkozásait felhasználni is szándékozik.

Az ankét tényleges eredményére nézve legjobb bizonyiték a miniszter zárobeszéde, mely a következőleg szólt:

T. értekezlet! Azt hiszem méltóztatnak hozzájárulni, hogy a kik még szükségesnek tartják a részletes kérdésekre felvilágosításokat adni, azok lesznek szivesek azt irásban megtenni. (Helyeslés.)

Hálásan köszönöm azon kitartást, a melyet ezen hat napra nyult tanácskozások alkalmával tanusitani méltóztattak. El lehet mondani, hogy érdeklődés napról-napra fokozódott és a vita *oly magas szinvonalon állott, a milyenre évek óta kevés példát láttunk.*

Én azt hiszem, igen t. értekezlet, aziránt *tisztában van mindenki, hogy a tulajdonjogot, annak szentségét és annak szabadságát alterálni, érinteni senki sem kivánja* (Helyeslés) *és hogy ezen értekezleten*, amelyen különöző szempontok érvényesültek és mondhatnám, minden árnyalat képviselve volt, *utópiáknak szóvivői nem akadtak.* De azt hiszem másfelől, a t. értekezlettől azt a benyomást szerezheti a közönség kivül is, hogy a telepesek, általában a kisgazdák sorsa iránt különbség nélkül meleg érdeklődés van és hogy ezen érdeklődésből a munkásokat sem zárjuk ki, *de ezen osztályok iránti érdeklődés nem feleljheti el velünk a közép-birtokososztály nehéz helyzetét sem* (Helyeslés) és oly intézkedéseket óhajtunk életbeléptetni, akár a telepitési törvény keretén belül, akár azon kivül, amelyek a *középkirtokosok helyzetét javitani alkalmasak.* (Helyeslés.)

Én iparkodtam a t. értekezlet elé oly adatokat terjeszteni, a mélyek — kedvező és kedvezőtlen adatok egyaránt — nyilt és őszinte felvilágosításokat adjanak.

De jelentem a t. értekezletnek, hogy különös tekintettel arra, hogy ezen ügy, reménylem, nemsokára a törvényhozás tárgyalásainak is anyagát fogja képezni, további adatok beszerzéséről is gondoskodtam. Névszerint intézkedés történt, hogy az országos statisztikai hivatal közbejöttével a magyar korona országai mezőgazdasági viszonyairól oly mü készüljön, a mely Magyarország földbirtokát a gazdálkodás jellege szerint, a müveléseág szerint a területi nagyság szerint megyénkint részletesen kitüntesse.

Igy tehát ugy a nagybirtok, valamint a középbirtok, nemkülönben a kisbirtok, sőt u. n. törpe birtok s a szellérek viszonyai iránt is teljes tájékozás fog nyujtatni; és jelentem a t. értekezletnek, hogy cz a munkálat oly előrehaladott stádiumban van, hogy reménylem, néhány nap alatt a t. értekezlet tagjai közt ki fog osztathatni. (Élénk helyeslés).

T. értekezlet! Én azt tartom, hogy az előkészitésben, a megfontolásban szabad lassunak lenni, de *annál határozottabbnak, annál gyorsabbnak és annal erelyesebbnek kell lenni a végrehajtásban.* (Ugy van!) Én azt hiszem, erre az ügyre is illenek az irás szavai, hogy „addig dolgozzunk, a mig nappal van!"

Itt ebben az ügyben én ugy érzem, hogy veszitení való idő nincsen és nagy megnyugtatására szolgálhat a nemzetnek, hogy legjobbjai oly témákkal foglalkoznak és oly témákat tanulmányoznak, a melyek megoldásának szüksége a nemzet veleszületett és erőeivén át hagyomásan érvényesült életfentartasi ösztönével ő maga is érzi. (Ugy van! Tetszés.)

T. értekezlet! Ezek után csak azt mondhatom, hogy ha sikerül ezen nagy és bonyolult kérdést, a melytől minden idegen szempontot távol tartani kivánok és a melyben minden érdekkörnek hazafiasz egyetértésére van szüksége, megoldásra vezetni, még pedig alapos és gyakorlati megoldásra, abban része lesz ezen értekezlet minden igen t. tagjainak és kérem, tekintsék ezt fáradozsuk egyedüli méltó- és hazafias jutalmául. (Élénk éljenzés.)

A magunk részéről a legszebb reményekkel nézünk a földmivelésügyi miniszter további intézkedései elé, aki miniszterségének ideje alatt már több izben megmutatta, hogy nemcsak érzéke van a mezőgazdasági érdekek nagy problémái iránt, hanem van elegendő bátorsága is az ellenzőkkel — igazságának szilárd meggyőződésében — a keztyűt fölvenni és nemes elhatározásait megvalósitani.

Sz. Z.

Id. Sporzon Pál.

Egy már-már elfelejtett férfiu emlékét eleventjük föl abból az alkalomból, hogy a Gondviselés ritka kegyéből törékeny, gyönge szervezete daczára megérte a ritka, hetvenéves életkort. Az ország jelenleg működő gazdaközönségének soraiban több ezerre megy azoknak a tanult gazdáknak száma, akikre az „öreg Sporzon" harminczkét éves tanári működése alatt nagy tudománya, édes szólása és lelkes tolla egész életre tartó hatást gyakorolt és hálás szivvel gondolnak az ő jóságos oktatásaira, melyek a fiatal gazdagenerácziókat a gyakorlati élet nehéz utjára elökészitették.

Harminczkét évig viselte a tanárkodás nehéz terhét, állandóan a mezőgazdasági szakoktatás szolgálatában, miközben nemcsak a tanári székből terjesztette a mezőgazdasági tudomány elveit, hanem, mint egyike a legtermékenyebb és uttörő szakiróknak, könyvek és hirlapok szerkesztése és szakirodalmi czikkek közlése által is a legszélesebb körü tevékenységet fejtette ki a magyar mezőgazdaság felvirágoztatása érdekében. És amidőn tiz év előtt egy egész élet jól betöltött fáradságos munkája után a nyugalomba tért, akkor sem testi vagy szellemi gyöngesége inditották öt erre, hanem lelkének mély fájdalma, amelylyel szépreményü legkisebb fiának élte virágjában történt hirtelen kimulása borította el szerető atyai szivét.

Amily csendes volt egész tanári működése, époly kevéssé akart feltünni a tanári székből való megvalásával. Kitöltötte a tanévet nem is sejtetve senkitől, hogy utoljára működik ott s midőn tanárok és tanulók a szünidőkre eltávoztak, beadta lemondását. Minden feltünés, minden bucsu nélkül vált ki a szakoktatás hivatásos munkásai sorából. Annyira sikerült neki a csendes távozás, hogy tanártársain kivül, azt senki észre se látszott venni. Legalább az akkori felsőbb hatósága nyugdijának kiutalványozásán kivül, egy elismerő szóval sem jutalmazta uttörő, fáradhatatlan, eredményes és hosszu működését. Neki azonban jutalmul elég volt: lelkiismeretének tiszta öntudata, mely a kötelességek hü teljesitéséből származik. Tiz éves történetről lebbentettük föl a fátylat, talán épen az öreg ur szándékával ellentétben, de megtettük egyrészt azért, hogy ezzel neki a nyilvánosság előtt némi elégtételt szolgáltassunk, másrészt azért, hogy az akkori és mostani éra közötti különbséget föltüntessük, amidőn a tanári érde-

meket a kormány, — mint legutóbb is örömmel tapasztaltuk, — elökelö módon ismeri el s ezzel a gazdasági szakoktatás fontosságának is kijuttatja az öt megillető részt.

Szivünk mélyéből üdvözöljük hetvenedik születésnapja alkalmából azt a férfiut, akinek egész élete, mint az alábbi életrajzi adatok bizonyitják, a magyar mezögazdaság felvirágoztatása érdekében folytatott szakadatlan munkában telt el s méltó például állitjuk öt a gazdasági szakoktatás minden férfia elé. Adja az Ég, hogy friss erőben és egészségben, minél tovább élvezhesse a jól megérdemelt pihenés nyugodalmát és lássa, hogy az ö eszméi és törekvései meghozzák az ország gazdaközönségének óhajtott boldogulását.

*

Id. *Sporzon* Pál született 1830. január 12-én Galgöczon, hol atyja az Erdödy grófok gazdaságainak számtartója volt. Gymnáziumi tanulmányait Nagy-Szombatban és Pozsonyban végezte. Ezután jogász volt a pozsonyi jogakadémián, később a bécsi egyetemen, mely idö alatt megtanulta a franczia és angol nyelveket. Gyengélkedö egészsége miatt a joci pályáról bamar lemondott és a gazdasági pályára szánta el magát. Elsö gyakorlati ismereteit Sitkei Nagy Sándornál szerezte, hol mint nevelö mködött. Innét egy év mulva a magyar-óvári gazdasági tanintézetre ment. Itt az akkori Pabst igazgató különösen kedvelte a már akkor is pedáns rendszeretetü és szorgalmas fiatal embert, kit a tanári pályára buzditott. Az intézetet fényes sikerrel végezve, gróf Pálffy János pozsonymegyei uradalmába került, hol rövid ½ év alatt kezelötiszti állást nyert. Innen Biedermann bécsi bankár hivta öt meg baranyai birtokára, hol 1854-ig mint ispán volt alkalmazva. Mikor a kir. József-mügyetemen felállitották a mezögazdaságtani tanszéket, az akkori kormány öt nevezte ki a tanszék nyilvános rendes tanárává. Ez idötöl kezdödik szorgalmas és tevékeny nyilvános mködése. Az Országos M. Gazd. Egyesület élén akkor Korizmics állott, kinek Sporzon szorgalmas munkatársa volt a gazdasági irodalom terén. Társai voltak az ÖMGE.-nek még ma is két oszlopos tagja: Galgöczy Károly és Kodolányi Antal.

Pesti tanárkodása alatt állandó munkatársa volt az akkori Pesti Napló és más politikai napilapok közt és mezögazdasági rovatának, hol nemcsak mezögazdasági czikket irt, hanem a mezögazdasági szakoktatás ügyét is folyton jobban és jobban sürgette, leplezetlenül rámutatva a hiányokra. Ugyanekkor 1866, 1867-ben szerkesztette az „Erdészeti és Gazdászati Lapokat".

Gorove miniszter küldte ki öt 1867-ben, éppen a szakoktatás ügyében inditott irodalmi tevékenységének hatása alatt, Kodolányi Antallal együtt, a német-, belga- és franciaországi gazdasági szakoktatás tanulmányozására. Ezen utjából visszatérve bizatott meg 1867-ben a keszthelyi gazdasági tanintézet reorganizálásával és vezetésével. Ezen időben kezdte a szakoktatás ügyének még nyilvánosabb propagálását, megirva Kodolányi Antallal a *„Gazdasági szakképzés"* (Pest 1868.) czimü mivet, később *„A hazai felsőbb gazdasági tanintézetek kérdéséhez"* (Keszthely 1869) czimü iratot, mindkettővel méltó feltünést keltve, azok egyenes és öszinte hangja és a fenálló helytelen rendszer igazságos kritikájával.

A szakoktatás kérdését még nagyobb lelkesedéssel szolgálta a következö években s bár eszméinek az akkor viszonyok közt számos ellenségre akadtak, nem alkudott, hanem nyiltan védte azt az álláspontját, melyet 1874-ben megjelent *„Emlékirat a hazai gazd. tanügy tárgyában, Keszthely 1874."* czimü müvében részletesen kifejt.

Ezen megalkuvást nem ismerö és kitüzött nemes czéljáért folytatott küzdelem következméye volt, hogy az akkori hatalmi körök jónak látták öt Keszthelyről az akkor akadémiai rangra emelt magyar-óvári gazdasági akadémiához mint egyszerü tanárt átteni, mely állását 1874 október havában foglalta el. Itt mködött mint a mezögazdasági üzemtani és erdészettani tanszék tanára, 1890-iki tanév végéig előadván az üzemtani és erdőszettani tárgyakat 1884 ig, a német nyelvü hallgatóságnak is.

Mint gazdasági iró, a fentebb emlitett irodalmi tevékenységén kivül, megirta: Az okszerü talajmivelés elvei és szabályai. Pest, 1871. Mit tegyen a magyar gazda a szárazság ellen. Pest, 1867. A gazda, kertész és erdész hasznos barátai az állatok körében. Ébner Sándorral. Pest, 1877. Gazdasági Olvasmányok. Ébner Sándorral. Pest, 1878. Mezögazdasági üzlettan tudományos és gyakorlati alapon, Magyar Óvár, 1881., II. kiadás 1882., III. kiadás 1890. Gazdasági Kát>. Ébner Sándorral. M.-Óvár 1882, II. kiadás 1884. Egyszerü és

Id. Sporzon Pál.

kettős könyvvitel. Magyar-Óvár, 1883., II. kiadás 1885. Gazdasági Becsléstan. M.-Óvár, 1885.

Ö alapitotta 1872-ben a hosszu éveken át elsörangu gazd. szaklapnak ismert „Gyakorlati Mezögazdát", melyet 16 éven át szerkesztett és 1878. óta „Pál gazda" néven szerkesztette a „Falusi Naptárt".

Ezenkivül egyéb gazgasági czikkei és iratai jelentek meg a „Mezögazdasági Szemlében", hova még most is ir.

Ha ez irodalmi mködését tekintjük, belátható, hogy Sporzon a gazdasági szakirodalom terén nemcsak nehéz uttörőmunkát végzett, de becses és nagytömegü anyaggal gazdagaitotta a magyar mezögazdasági irodalmat s a mezögazdasági szakoktatás kérdésének ö volt egyenes uttörője.

Irodalmi tevékenysége, mikor a sors különös szeszélye megfosztotta az irás képességétöl, irógörcs miatt tollat nem foghatván — látszólag megszünt. De ö, aggkorában megtanult balkézzel irni s néhány éven át igy rótta a betüt, betüre," hogy befejezze egy már az utóbbi évtizedben kezdett müvét, melyet hagyatékul szán a gazdaközönségnek s melyet feltékenyen rejteget még legközelebbi hozzátartozói elöl is. Ma ismét irhat már jobb kézzel, de csak keveset.

Hogy mint tanár milyen volt, azt a mai kész gazdagenerácció tudja, mert sok ezerre megy azon gazdák száma, kik az „öreg Sporzon" elöadásait hallgatták és tanitványai, mint jó tanárt s mint egész embert állandóan szeretetükkel övezték.

Sporzon a legboldogabb családi kört alapitotta nejével: Mainhold Annával, kit 1859-ben vezetett oltárhoz. Két fia közül: Pál debreczeni tanár, lapunk rovatvezetője, Vilmos az OMGE. segédtitkára, leányai közül az egyik Gizella, Kovácsy Bélának a kassai gazdasági tanintézet igazgatójának s lapunk rovatvezetöjének felesége, Margit pedig Laehne Hugónak az aradi gazdasági egyesület titkárának menyasszonya.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE. közleményei. ... 153
A budapesti gyapjuhkczió. ... 153
Telepitési anket. ... 158
Id. Sporzon Pál. ... 159

Növénytermelés

Talajelökészites dohányrázsa nevelés czéljaira. ... 155

Állattenyésztés.

Sertésnyájak törzskönyvezése. ... 156

Takarmányozás.

Az okszerü takarmányozásról. ... 157

Szőlőszet, Kertészet.

Körültekintés az ojtóvesszők szedésénél. ... 158
Vegyesek. ... 160
Kereskedelem, tőzsde. ... 163
Budapesti gabonatőzsde. — Szeszüzlet. — Érzsébet gőzmalom. — Lujza gőzmalom. — Here magyak. — Vetőmagyak. — Apolló kölajfinomitógyár részv.-társ. — A központi vásárcsarnok árujegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmi czikkek árairól. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. Budapesti lóvásár. — Kőbányai sertésvásár. — Ingatlanok árverései (40000 korona becsértéken felül.)

A m. kir. mezögazdasági muzeum gyüjteményei *a VII. ker., Kerepesi ut 72. szám alatti házban* megtekinthetők a hétfői és az ünnepeket követö napok kivételével:

naponkint d. e. 9 órától d. u. 1 órálg.

Hétfoi és az unnepeket kovetö napokon a muzeum zárva van.

A muzeum látogatása ingyenes.

A legközelebbi villamos-kocsimegállóhely a Kerepesi-uton: a városból jövet VII. ker., Alsó-erdősor utcza sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező utcza sarkán van.

Halálozás. *Tokey* Jenőt, a csanádmegyei gazdasági egyesület titkárját sulyos veszteség érte. Mint értesülünk, neje Telekesi *Török* Izabella f. hó 22-én, életének 30., boldog házasságának 9-ik évében jóléltre szenderült. Hült tetemei f. hó 25-én, csütörtökön helyezettek örök nyugalomra a makói róm. kath. templomban. — *Vérdgh* Elek herczegi kerületi tisztartó f. hó 21-én életének 58., hivataloskodásának 13-ik évében szivszélhüdésben elhunyt. Hült tetemei e hó 23-án helyeztettek a róm. kat. szertartás szerint a felsőkismartonhegyi sirkerben örök nyugalomra. A megboldogult a gazdasági szakirodalomnak is egyik derék munkása volt s a közügyek iránt nemcsak buzgó érdeklődést árult el, de azokban szép pályafutása közben tevékeny részt is vett.

Magyarország és a rumán malomipar. A Kereskedelmi Muzeum egy bukaresti közgazdasági hetilapból következő fejtegetéseket reprodukálja.

„Miután Magyarorszag fölemelte a rumán gabna behozatali vámját, több budapesti malom, mely rumán gabnából öröl lisztet, azzal a gondolattal foglalkozik, hogy Rumániában megtelepszik.

„Ez a hir forrongást keltett a mi gazdáink és kivált a mi molnáraink közt, akik előre látják, hogy a magyar lisztkiviteli czégek a külföldi piaczokon nem lesznek képesek versenyezni a mi kiviteli czégeinkkel,

ugy, hogy a rumán malomipar számára uj éra fog nyilni.

„Theodore ur, az államjavak miniszteriuma kereskedelmi és ipari osztályának főnöke erre nézve következőleg nyilatkozott:

„Ha a mi molnáraink ki tudják használni a nagyon kedvező körülményeket és ha a jövőbeli nagy nyereség kedvéért tudnak némi pillanatnyi áldozatot hozni, akkor világos, hogy meghódíthatják az angol és a belga piaczokat, melyek a budapesti malmokban *román buzából őrölt u. n. magyar liszteret* évenkint 80—100 milliót fizettek. Ez esetben gazdáink a magyar vám folytán mit sem vesztenének. Néhány év alatt malomiparunk felvirágoznék, nagy előnyére az országnak, a gazdáknak és a molnároknak."

E kijelentésben voltaképen a magyar malomipar válságos helyzete be van ismerve, de ez a beismerés nem válik dicsőségére malmosainknak. Mert a szomszédos kollegák buzdítására szánt szavak egyszersmind azt az igazi okot is kellemetlen naivsággal bolygatják: mért állott be pangás a magyar liszteltivitelben. Azért, mert a vámmentesen behozott hitvány buzaőrleménytől áruták a külföldnek magyar liszt helyett. Ha te ugy, — gondolkozik a rumán malomipar, miért ne próbálhatnék én is szerencsét, hisz nekem még olcsóbb a rumán buza, mint nekel volt s a piaczokat már hozzászoktattad az izéhez. Ime igy fordul vissza saját fegyvere a nagymalmosoknak a malomipar ellen. A rumánoknak mily nagy csomó üzleti könnyelműséget kellett feltételezniök a szomszédban, hogy az egykor oly nagyhirű, aczélos magyar liszttel versenyre kelni merjenek. Már ebből a tervből is megitélhető, csakugyan oly sokat vesztett-e a magyar lisztipar a magyar liszt renomáját alásó hitvány buzaanyag kiküszöbölése folytán?

A szövetkezés és szocziális politika. A szövetkezetek használta és hatására nézve nagyon érdekesek a Németország hesszeni nagyherczegségében tett tapasztalatok. Hessenben a szövetkezeti ügy egyes kiváló férfiaknak, nevezetesen Haas kormánytanácsosnak, ugyszintén a tőle alapitott offenbachi nagy központnak működése folytán rendkivili lendületet vett és éppen azért az ott szerzett tapasztalatok tipikusak. Ezek szerint a szövetkezetek ideje előtt a falusi népesség a lehető legelhagyottabb állapotban volt. A birtok elforgácsolódott, az uzsora minden formájában virágzott és mint pénz-, áru- és marhauzsora szivta ki a nép vérét. A mezőgazdasági terméynyekkel a legnagyobb csalásokat vitte véghez, szóval a legnagyobb inszoliditás uralkodott mindenfelé. Ennek következtében a parasztság gazdaságilag nyomorult volt, szellemileg és erkölcseiben elkorcsosult. Ily viszonyok között kezdték a szövetkezetek működésüket és segitették a népet nemcsak gazdaságilag, hanem, a mi még ennél is fontosabb, erkölcsileg is nevelték. A hesszeni szövetkezetek első sorban a takarékosság, előrelátás és pontosság erényének fejlesztése által hatottak. A fogyasztási vagy hitelszövetkezet igazgatásban való részvétel egymagában is nevelő hatással van. E mellett azonban gondoskodtak arról, hogy időről időre összejöveteleket és szakbavágó felolvasásokat tartsanak. A kisebb szövetkezeti kötelékek tartanak gyüléseket s e mellett szokásos, hogy májusban valamely vasárnap délután az erdőben vagy mezőn összegyülekeznek s a hársfák árnyékában énekkel, esetleg tánczczal összekötve mulattató előadásokat rendezzenek. A szaklapok kiegészitik a nevelés munkáját. Maguk a szövetkezetek sok irányban fejtenek ki nevelő hatást. Így például nekik köszönhető a gazdasági ismétlő iskolák nagyobb elterjedése. Ezekben hetenként négy órán át irást, számlálást, mezőgazdasági ismereteket adnak elő s érdekes, hogy a tanulók kora 16—60 év között váltakozik. Vannak szövetkezetek, melyek kisérleti tereket rendeztek be a gazdálkodás jobb módjainak megismertetése végett. Mások a marhabiztositás és tenyésztés körül szerzenek érdemeket. Támogatják a falusi könyvtárakat, sőt nem egy közülök ilyeneket állitott is. Az egymás közötti perlekedéseket választott biróság által döntik el s a tagok kötelezik magukat, hogy előforduló esetben ezek segitségét veszik igénybe. A birtokok eldarabolását lehetőleg akadályozzák, ugy, hogy összevásárolják a szétdarabolásra szánt telkeket s alkalom adtán együtt értékesitik. Alltottak szövetkezeti magtárakat is, beszerezték gépeket tagjaik használatára, sőt épitettek parasztok és iparosok számára olcsó lakóházakat is. A sokoldalu munkásság ezzel még nincsen kimeritve. A szövetkezetek működése az alsó néposztályok gazdasági helyzetét emelte. A gazdálkodás és baromtenyésztés javult. Az uzsorát a legtöbb helyen kiirtották, a perlekedés ritkábbá vált. A parasztelkek eladása megcsökkent. A takarékosság és jólét gyarapodott. A munka egyébiránt most folyik javában. A szövetkezetek áldásait most kezdi igazán érezni a nép s ennek tulajdonitandó a parasztság lelkesedése a szövetkezetekért s azok vezetői iránt.

Az automobil alkalmazása a vasuti üzemnél. Egy olasz mérnök hazája viszonyainak tanulmányozásánál igen érdekesen nyilatkozik az autonobilkocsik alkalmazásáról. Szerinte az olasz vasutak csekély jövedelmezőségének részbeni oka, hogy egyes vidékek a fővasutakkal nincsenek összeköttetésben és igy a kereskedelem és forgalomtól ugyszólván el vannak vágva. Ezen pedig segitendő legegyszerübben az autonobilkocsik kiterjedt alkalmazásával lehetne kiegészitő forgalmi eszközt teremteni a vasutak részére. Előnye abban áll, hogy sinutra nincs szüksége; az országutakat forgalmának felhasználhatja és a legisebb szállitmányokat is továbbithatja. Legnagyobb előnye pedig abban áll, hogy számszerü pontossággal megállapitható, hogy valamely vidék részére mikor bizonyul szükségesnek sinvasut kiépitése. Ha az automobilüzem a vidék szükségleteit teljesen kielégiti, vasut épitése szükségtelen. Az automobil nem versenyez a vasuttal, hanem ennek kiegészitő eszközéül szolgál, miért is a két üzem egy egységes egészet kell, hogy képezzen és a kettő közötti viszony hatóságilag szabályozandó. Az itt elmondottak sokkal nagyobb fontosságuak, sem hogy ahhoz külön kommentárt fuzni szükséges volna. A mi viszonyainkat tekintve, igen jól beválna és igen czélszerü volna az automobilizmus behozatala oly vidékek forgalmában, melyeknél egy vasut kiépitése tényleg ki nem fizetné magát, különösen a felvidéken és az erdélyérszi vidékeken.

Kamatláb leszállitás. Az osztrák-magyar kereskedelmi bank leszállitotta a kamatlábakat ugy, hogy január hó 24 tól kezdve váltók és értékpapirok leszámitolásáért 5%-ot, állami zálogleveleket felvett kölcsönökért 5½%-ot és más értékpapirokra felvett kölcsönökért 6%-ot számitanak. E kamatláb leszállitásból a pénzbőség jeleire igyekeznek következtetni. A remény azonban korai és a jelenet csalókonyoknak tartjuk. Annyi tény, hogy a jegybanknak egymásután leszállitani voltak kénytelenek a kamatlábakat, mert a gazdasági élet a magas kamatokkal megbirkózni nem tudott. A tartózkodás folytán felhorlódott tőke most kiutat keres, mert elvégre is tétlenül heverni nem akar. A visszahatásnak ez a rejtőe tünete azonban vélemenyünk szerint éppen nem jelenti végleges megkönnyülését a pénzpiacz nyomasztó helyzetének, miután ennek előidézésére közreható fő ok: az aranyprodukczió csökkenése nem szünt meg és ennek konzekvencziái a jövőben is érezhetők lesznek.

Sok a bűj, kevés az örüm! Egy kis bus, panaszos, sőt a harag villamaitól sem tartózkodó czikket közlünk alább *W. A.* gazdatársunk tolla alul. Nem uj dolgok, amiket elmond, nem akarjuk azonban megakadályozni gazdatársunkat abban, hogy egy kicsit kipanaszkodja magát. Ime, az állata összeállitott bünlajstrom igy hangzik:

1. Már másfél évtizede, hogy a német birodalom oly magas vámokat szabott áruinkra, hogy exportunk tehetetlen volt, utánozták ezt más államok is.

2. Ausztria minden utat, módot megragad, hogy bevitelünket megnehezitse, olyannyira, hogy néhány évvel ezelőtt, noha hizóállatjaim soha köröm- és szájfájásban nem voltak, a vasuti kocsira feltünő betükkel kellett kiirni, hogy beteg, gyanus állatok; persze ily küldemény olcsón prédálnak el.

3. Franczia ország is igy bánt annak idején a juhexportunkkal.

4. Importáltunk azonban filloxerát.

5. Évek óta küzdünk a buzarozsdával és hesszeni legyekkel.

6. A peronoszpórával.

7. A kukoriczamolylyal.

8. Most, mint uj vendég, a liszthartmal grasszál. A szocziálistákkal volt küzdelmünkről nem is szólok.

9. Most jön az örlési forgalom. Épültek malmok, hogy a magyar buzát értékesitsék, adott nekik a magas kormány minden lehető kedvezményt és ők viszonzásul a magyar liszt ó hirnevét lerombolták. Most ismét azt hiresztelik, hogy szerb-román buza nélkül nem lehet magyar lisztet eladni. Nem ugy áll az tisztelt molnárok, mi nem akarunk szerb-román korpában megfuladni, amely összes takarmányczikkeink árát sujtja. Ha a szerb-román produktumokkal elfecséreltek a magyar liszt ó hirnevét, szerezzék ezt most vissza! Miért veznek a malomrészvénytulajdonosok czoboly és nyest prémes bundát, hisz a magyar birkabőr épp oly meleg volna. Mert finomabb az előbbi! Tehát ne keverjenek silány árut a mi buzánk közé sem és ismét híres és jó lisztünk lesz. Persze az átmenet pénzbe és időbe kerül, de ha a molnárok átmenteknek réven a magyar gazda költségén passzióból és nyereségvágyból, tessék most a saját költségükön visszautazni!

Igaza van gazdatársunknak, a nagymalmosok pedig ne csak azt a bizonyos agrárius kört tartsák haragosuknak. Amin, itt egy gyakorlati gazda emelt szót, aki az örlési engedélyt a filloxerával egy vonalra helyezte.

A **„Birtokkezelési Statisztika"**. Ily czim alatt *Wiener* Moszkó, ismert gazdasági iró, egy irodalmi vállalat megindását vette tervbe. Czélja az, hogy Magyarország különböző gazdasági viszonyainak megfelelően a birtokkezelésel megbizottak közreműködésével és azok helyi tapasztalatai és adatainak felhasználásával az okszerűen kezelt gazdaságokról leirásokat adjon ki, melyekben ezen birtokok üzemét és ennek eredményeit egységes rendszer alapján elemezze. Ezen leirásokban, ugy technikai, mint üzleti szempontból feltárja az egész üzem berendezését és kezelését. Ezek a leirások formásmüvek gyanánt fognak szolgálni mindazok részére, kik a gazdasági szak- és segédtudományokkal behatóan foglalkoznak. Az okszerűen kezelt gazdaságok szervezésének ismertetése egyszersmind mezőgazdáinkat üzemek javitására és tökéletesbitésére fogja buzdithatni. A leirandó birtokok tulajdonosai pedig azzal, hogy gazdálkodásuk módját és eredményeit szélesebb szakkörökben megismertetik, saját érdekeiket is előmozditják. E monografiák, habár egymagukban véve is önálló művek lesznek, összességükben a Birtokkezelési Statisztika, e nagy gyüjteményes munka egyes részeit fogják képezni és a magyar gazdaközönség részére egyenkint is igen csekély áron lesznek megszerezhetők, az eladásból eredő jövedelem fele része pedig egy a gazdatisztek javára létesitendő alap számára fog jutni. A Wiener czélja mindenesetre támogatásra méltó, mert vállalata helyes kivitellel közhasznot szolgálhat.

Szövetkezeti mozgalmak Szatmár vármegyében. Szatmár vármegyében legközelebb

megalakult szövetkezetek: Szatmárnémetiű ipar hitelszövetkezet. Szatmár-Erdődi helyiérdekü vasut alkalmazottainak fogyasztási szövetkezete. Géresi hitelszövetkezet. Felsőbányai tejszövetkezet. Kraszna-szent-miklósi hitelszövetkezet. Kraszna-bélteki hitelszövetkezet.

Vágómarha- és sertés-kivitel Svájczba. St.-galleni konzulátusunk jelenti, hogy fölmerült járványesetek következtében a svájczi határt Olaszország felé esetleg el fogják zárni, ami a magyar marhakivitelnek nagy előnyére válnék. A st.-galleni vágómarha-piaczon bevezették a sertés-üzletet és eddig 232 olasz sertést vettek be.

Olaszország hordóborkivitele. Olaszország hordóborkivitelének mennyisége az 1899. év januárnovember hónapjaiban 2,114.156 hektoliter volt, mely mennyiség az 1898. év ugyanazon hónapjaiban kivitt 2,182.864 hektoliternel szemben 68.708 hektoliternyi csökkenést mutat. Az Olaszországból az 1899. év januárnovember hónapjaiban kiszállitott bor értéke 57,321.808 lirát tett, vagyis 1,795.426 lirával kevesebbet, mint az 1898. év ugyanazon időszakában. Az Olaszországból a monarchiába behozott hordóbor mennyisége — az olasz hivatalos áruforgalmi statiszitkai kimutatás szerint — az 1899. év januárnovember hónapjaiban 1,066.609 hektoliterre tett, vagyis 49.954 hektoliterrel kevesebbet, mint az 1898. év ugyanazon hónapjaiban.

A Kisérletügyi Közlemények 1899. évi kötelének utolsó (6) füzete a napokban hagyta el a sajtót. Ez az egész füzet csak a magyaróvári növénytermelési kisérleti állomás köréből hoz dolgozatokat, a melyek a következők: *Benczur* Elektól: Lóbab termelési kisérlet. *Cserháti* Sándortól: Összehasonlító árpatermelési kisérletek 1896—1898. években. A zabosbükköny alá adott káliforsfattrágyának hatása a zabosbükköntyl követő rozs termésére. A répa felmagzásának tanulmányozása. *Cserháti* S. és *Gyárfás* Józseftől: Kisérleteti az alinillal. *Grábner* Emiltől: Termelési kisérlet különböző burgonyafeléségekkel. *Gyárfás* Józseftől: Rétrágyázási kisérletek. Őszi gabona alá Thomasalakkal és szuperfoszfáttal végzett összehasonlító trágyázási kisérlet első évi eredménye. *Kralopp* Hugótól: Hanna-árpatermelési kisérlet a felvidéken 1898. és 1899. években. *Rázsó* Imrétől: Szőlőtrágyázási kisérletek. Gyümölcstrágyázási kisérletek. Az egész évi kötet 6 füzetben 362 nyomtatott oldalt tesz ki és 10 intézet köréből 18 szerző tollából 34 közleményt foglal magában. A mezőgazdasági kisérletügyi központi bizottság (Budapest, földmivelésügyi miniszteri palota), a mely a kisérletügyi közleményeket közrebocsájtja, a meddig a készlet tart, a kisérletügyi közleményeket díjtalanul küldi meg a hozzá intézett egyszerü levélbeli kérésre.

A mezőgazdasági muzeum látogatottsága. A m. kir. mezőgazdasági muzeum, a mely ez időszerinta Kerepesi ut 72. szám alatt, azt megelőzőleg pedig a városligeti „Széchenyi-szigeten" volt elhelyezve, a lefolyt 1899. évben, miután városligeti helyiségei fűtetők nem voltak s az ottani épületek lebontása folytán a muzeumot bezárni, annak új elhelyezéséről gondoskodni kellett, csak 75 napon át volt nyitva s ezalatt azt 43,328 an látogatták. A muzeum látogatottságát, addig mig az a városligetben volt elhelyezve, hátrányosan befolyásolta, hogy a történelmi csoport épületének bontási munkálatai egész nyáron át tartottak, ugy, hogy azon 51 napon át, mig a muzeum a városligetben volt látható, azt csak 15,264-en látogatták, mig azon 24 nap alatt, mióta uj helyiségeiben látható már 28 064-en látogatták meg. Ebből esik átlagban egy napra 1170 látogató, ami a közönségnek ezen intézmény iránti nagy érdeklődése mellett tesz tanusságot.

A m.-óvári m. kir. gazdasági akadémiai hallgatók gazdasági egylete f. hó 18-án tartotta meg harmadik rendes szakgyűlését, mely alkalommal Palotay Dezső, az egylet főjegyzője, tartott érdekes felolvasást a czukorrépa — magtenyésztés és termeléséről. Kégl Elemér II. éves hallgatónak „Tartsunk — fekete ugart és ha nem tartunk, milyen növényekkel helyettesitsük?" cz. vitakérdése élénk eszmecserére adott okot. A szakgyülést a szokásos mulattató rész fejezte be.

A „Magyar Gazdák Szemléjé"-nek januárhavi száma a következő tartalommal jelent meg: Szövetségünk közgyülése. — Gazdakörök országos szervezése. (*Kodolányi* Antal). — Az adóreform. (*Zselénski* Robert grófi) — Magyar föld idegen kézen. (*Mérey* Lajos) — Burok és angolok. (*G. S.*) — Mezőgazdasági szeszipartunk jövője. — Szabadságért. (*Bernát* István) — Társadalmi krónika. — Különfélék: A sajtó és a bur háboru. — Vasut Mesopotámiában. — A szövetkezés és a szocziális politika. — Ingó tőke és nemzeti érdekek. — A kisipar pusztulása. — A szabadság iskolája. — Az egyesült franczia szoczialisták első pártgyülése. — A franczia munkás-védő törvény reformja. — Közigazgatás és becsület. — A demokráczia és szabadság. — Terménystatiszztika. — A telepités kérdéséhez. — A hazai ipar pártolása és a sajtó. — Radikális néppárt. — Középosztály. — A polgári kodex és a gazdák. — A kereskedelmi törvény reviziója. — Vasuti munkások védelme.

NYILTTÉR.*

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" kiadásában *Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése* a „*Köztelek*" szerkesztősége által kitüntetett pályamü. Két tábla hat ábrával. Irta: Wiener Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv, ára portómentes megküldéssel: *55 krajczár*. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

Szuperfoszfát
chilisalétrom
kénsavas-káli
kénsavas-ammon
és egyéb műtrágyaféléket, továbbá
Ia rézgálicz
98-99%
jegeczekben és **őrölve** valamint egyéb
permetező anyagokat
legjutányosabban ajánl a
„HUNGÁRIA"
műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság
Budapest, V., Fürdő-utcza 8. szám.

*) Az e rovat alatt közöltekért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

1898. évi forgalom: 28,239 mm.
Felhivjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét
a budapesti gyapju-aukczióra,
melyek az év folyamán több szerszámon, november, deczember, januárban és szeptemberben bérmentesen tartatnak meg. Az aukczióra felküldött és „Gyapjudarvarat" czimű budapesti, Deutsch testvérekhez" czimzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban is részesülnek.
Bejelentésekre siloguk és mindennemű felvilágositással szolgál:
HELLER M. s TÁRSA,
BUDAPEST, V., Ersekel-tér 13.

Most jelent meg
Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében
Köztelek Zsebnaptár
1900-ra.
A „Köztelek Zsebnaptár" ezen **hatodik évfolyama** régi köntösében, javitott és tetemesen bővitett tartalommal bir.
A „Köztelek Zsebnaptár" minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.
A „Köztelek Zsebnaptár" **ára** az O. M. G. E. tagok és a „Köztelek" előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt
3 korona 20 fillér.
Megrendelhető
a „Köztelek" kiadóhivatalában,
Budapest,
IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(*Gutmann és Wahl* budapesti terménybizományi czég jelentése.)

Napi jelentés a gabonafüzletről 1900. januar 26

A „Cincinnati Price Current" tegnapi jelentése szerint az időjárás az elmult héten is enyhe volt s a fejlődő téli bujavetésre kedvező hatással volt. A tulajdonosok az ősz belsejében tartózkodóak a járhatatlan utak miatt s magasabb árakat remélnek. Tengeri takarmányczélokra élénk keresletnek örvendett.

Nálunk az időjárás e héten szintén megenyhült, sőt esővel vegyes s ez a vetésekre jó hatással volt. A kinálat elég jó, szállitásra kerülő áru azonban a járhatatlan utak miatt nehezen adható el.

Buzát ma jól kináltak, a vételkedv mérsékelt s főleg ittfekvő árura szoritozik, szállitásra csak árengedménynyel, a forgalom kb. 20,000 mmázsa, mely mennyiség változatlan gyengén tartott árak mellett kelt el.

Az árjegyzés 100 kgr.-ra vonatkozik:

Eladatott:

Buza:					
Tiszavidéki:	500 mm.	80 kg K.	16·50	3 hóra	
	100 „	80 „	16·40	„ „	
	300 „	79·5 „	15·85	„ „	
	300 „	79 „	15·85	„ „	
	200 „	79·5 „	15·80	„ „	
	200 „	79·3 „	16·10	„ „	
	100 „	79 „	15.70	„ „	
	100 „	79 „	16.15	„ „	
	100 mm.	79 kg K.	16.15	3 hóra	
	300 „	78·5 „	16.—	„ „	
	100 „	78·5 „	15.80	„ „	
	100 „	78·5 „	16·—	„ „	
	100 „	77·5 „	15·40	„ „	
	700 „	77·5 „	15·47	„ „	
	100 „	77·5 „	15 40	„ „	
	150 „	73 „	15·70	„ „	

Pestmegyeiváki	100 „	81·6 „	16·40 „
	200 „	80·5 „	16·10 „
	100 „	80 „	16·24 „
	200 „	79·5 „	15·70 „
	400 „	79·5 „	15·60 „
	200 „	79 „	15·70 „
	100 „	78·5 „	15·70 „
	1500 „	78·5 „	15·60 „
	200 „	78 „	15·50 „
	100 „	77·8 „	15·50 „
	200 „	77 „	15·30 „
	100 „	74·6 „	15.20 „
	200 „	74 „	15·— „
	200 „	73·5 „	14·90 „
Pancsovai	3000 „	74·5 „	14.70 „
Bihermegyeiváki	900 „	76 „	14·60 „
Inkáfcrbéli:	100 „	79·5 „	16.20 „
	1000 „	79 „	16·10 „
	1300 „	76·5 „	15·10 „
	1400 „	74·8 „	15.— „
	1300 „	73 „	15·— „

Roza gyér forgalom mellett változatlan. Prima rozs 12·50 középminőségű 12·30 K.-ig ér el Budapest távolságában.

Árpa változatlan, ízlettelen, Tengeri továbbra is szilárdt maradt. Helyben 8·60 K.-ig, Kőbányán 9·50 K.-ig. Budapest távolságában 9·45 K.-ig, tiszavidéki állomásokon 8·50—9·40 K.-ig ér el.

Zab változatlan 10·00—10·80 K.-ig ér el helyben minőség szerint.

Hatásfok, a valamivel szilárdabb külföld daczára a csekély érdeklődés a enyhe idő folytán lanyhák.

Déli 12 órakor jegyez:

Buza áprilisra 1900.	15.44—15·46
„ októberre „	15.66 —15·68
Rozs áprilisra „	12.84 —12.86
Tengeri májusra „	9·95 —10.02
Zab áprilisra „	10.14—10.16 korona.

Szeszfiziet.

Szesz. (*Goldfinger* Gábor szeszügyészi könyvvizsgáló tudósítása.)

A szeszáltzetben a héten a változatlan szilárd irányzat fentartotta magát és a szeszárak azonnali, valamint későbbi szállitásra változatlanul jegyeznek. Elkelt finomitott szesz nagyban helybeli szeszgyárak által 112·50—113·50 korona; adósva és 21·50—22 koronát adózatlanul szabadraktárra szállitva.

Vidéki szeszgyárak 42—43 K.-ért, ajánlottak finomitott szeszt szabadraktárra szállitva, de magas ár folytán — költségekel hozzászámitva — ügylet nem létesült.

Élesztószesz szilárd és adósva 113 K., adózatlanul 43 K.-ig kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyerszesz azonnali, valamint későbbi szállitásra 50 fillérrel drágábban volt ajánlva és ez ezen több tétel kinálva is lett.

A kontingens nyerszesz ára Budapesten 36·50—37.50 korona.

Bécsi jegyzés 39.20—39.60 korona, kontingens nyerszesz.

Prágai jegyzés 111 ——·— korona adózott és 37.75— korona adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés 21·50—21·75 korona kiviteli szesz 90% hektoliterje.

A kinézt néhány kereskedőnek finomitott szeszt vásárolt, mely Üszkűb és Dél-Tő rőkoszág felé lett szállitva.

Vidéki szeszgyárak változatlanul szilárdan jegyeznek.

Budapesti záriatárak a héten: Finomitott szesz 112·50—113·50 korona, élesztőszesz 112·50—113·50 K., nyerszesz adózva 110·50—111·50 korona, nyerszesz szabadban (szkonningnak) — korona, decaturált szesz 36·— —37.50 korona. Kontingens nyerszesz — korona.

Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül bérmentive budapesti vasutállomáshoz szállitva készpénzfizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (*Mautlner* Ödön tudósitása.)

Vörös lóhere. A termelőkitől beérkező ajánlatokhoz, melyek alig emlitésremélt mennyiségekre vonatkoznak, oly mintát vannak kapcsolva, melyeket átlag gyönge közepesnek lehet csak nevezni, egyáltalán a piaczon már semmiféle szép szinü és nagy szemü minőségű áru van látható és ez által a kiválóbb szilárd hangulat nem csak közepes minőségű árura szált át, hanem olyanra is, a minőre még csak rövid idővel ezelőtt alig vetettek ügyet, az ilyenek is élénk érdeklődésnek képezik tárgyát és minden, a mit ajánlanak eilset. Ily körülmények közt, midőn biztonsággal előrelátható, hogy félig-meddig jó áru gyérfüléshez rövid idő mulva a szebb minőségtieknek teljes hiánya fog járulni, érthető, hogy az árak ujólag is erősön emelkedtek és van kilátás, hogy emelkedni fognak.

Luczerna. Az általános fogyasztás kezdetével az ebbeli hangulat is kellemesebb és az igen kedvelt provenczi magnak mérséklett jegyzési folytán januárt havát tekintve, elég élénk forgalom fejlődött. Belföldi magnak is élénk keresletе volt.

Baltaczim, magas csiraképességű csábairtól mentes áru, folytatólag is könnyen elkel.

Takarmánygréps. A piacz helyzete e czikkre nézve szintén kellemes, amennyiben szürgösséggel kinált árut, melynek eredete megbizhatóság dolgában nem nyujt kellő garancziát, nem vettek figyelembe és még olyan körök is, melyek ezelőtt első sorban az árakat tekintették csak döntőnek, jelenleg már szintén az áru megbizhatósága iránt érdeklődnek első sorban és "a piacz szignaturájának megfelelő árak czélt nem zárroznak el.

Jegyzések nyersárueért 100 kilónkint Budapesten

Vörös lóhere	144—160 korona.
Luczerna	88—96 „

Heremagvak ólomzárolása. *)

Budapest, 1900. január 25-én.

A budapesti m. kir. állami vetőmag-vizsgáló állomás az 1899/1900. idényben, azaz 1899. évi julius hó 1-től a mai napig az alánt megnevezett magkereskedőknél és termelőknél a következő magvakat ólomzárolta:

	Luczerna Lóhere Összesen		
	mértékmázsa		
Mauthner Ödön Budapest...	319	1040	1399
Magy. mezőg. szöv. Bpest...	444	577	1021
Haldat Ignácz,1) Budapest...	504	199	694
Klein Vilmos Budapest ...	—	492	492
Deutsch Gyula, Budapest ...	236	19	255
Ifj. Freund Sámuel, Szatmár	18	169	187
Frommer A. H. utóda Bpest...	148	26	174
Beimel és fia Budapest ...	29	104	133
Klein Vilmos örök. Temesvár	90	30	120
Lamberger Károly Bpest ...	19	74	93
Boross és Szalay ...	32	59	91
Radwáner és Rónai Bpest...	10	60	70
Gr. Teleki Árvéd,2) Drassó...	52	4	56
Kramer Lipót Budapest ...	—	4	10
Fuchs Fülöp, Budapest ...	—	13	15
Összesen...	1945	2869	4814

1) 7 q hiborhere, 16 q fehér here.

2) 51 q répamag.

*) A hazai mezőgazdaságra nézve káros amerikai herefele magvakat a magvizsgáló állomás nem ólomzárolja.

Lujza Gőzmalom Részvény-Társaság üzleti tudósitása a „Köztelek" részére. Budapest, 1900. jan. 25.

Netto-árak 100 kgként, Budapesten, elegysuly tisztasuly-ként, zsákostul. Kötelezettség nélkül.

Buzalíszt:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K.:	25.30	24.6	23.40	21.80	21.4	20.80	19.40	16.40

Takarmányliszt

	Korpa	
	7½	8	K.	G.
Ár: kor.:	14.40	11.—	8.60	9.—

Az Erzsébet Gőzmalom-Társaság üzleti tudósitása a „Köztelek" részére. Budapest, 1901. jan. 25-én. Kötelezettség nélkül árak 100 kilónkint, teljesult tiszta sulynak értve, zsákostul, a budapesti vasuti vagy hajóállomáshoz szállitva:

Buzalíszt:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7	7½
Ár K.:	26.20	24.80	23.40	22.20	21.60	21.—	19.60	16.80	14.—

Takarmányliszt	buzakorpa finom	gorombа
korona	11.40	8.60	8.60

A központi vásárcsarnok árujegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczikkek árairól.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezetének jelentése. 1900. január hó 24 éről.

Forgalmunk a hét első napjaiban csendes volt. Kielégitő hozatalainkkal szemben a vételkedv meg-csappant, ennek következtében az árak hanyatlottak, mely körülmény a beállott enyhe időjárásra vezethető vissza.

Nagybani eladásaink, Husfélékből; vidéki marahus 72—90 kor., vidéki borju 88—98 kor. Sertés 72—80 kor. ily körben. Előszopós malaczra nem akadt vevő.

Vadfélékből vadsertés egészben 50—60 kor. 100 kgrként. Fáczánok nagyon elhanyagoltak. párja 6—6.50 K. Nyulból nagy tételek állottak rendelkezésünkre darabja 2—2.20 korona.

Baromfi tárló élénk lefolyásu volt. Élő pulykák 1—9 K., tyukok 2—2.20 koronáért lettek elhelyezve pároknint. Vágott baromfiből elkelt pulyka 1.20 K., liba 1.15 koronáért különként. A tojásszlet változatlan, prima alföldi tojás eredeti ládáját 90—94 koronáért adtuk.

Vajjal el vagyunk áraszva, ennek ellenében kereslet hiányzik, ha tezavaj 1.40—1.50 K., főzővaj 1.00—1.20 korona jegyez névlegesen. Turó már keresettebb, kilónja 12—16 fillér.

A gyümölcspiaczon az árak nagy arányu hoza talok folytán estek. Közepminőségű almát 16 fillérért jobb minőségüt 32—38 fillérért helyeztünk el kilóját,

(A székesfővárosi vásárcsarnok igazgatóság jelentése. Budapest, 1900. január 25-ről.

Hus. Marahus hátulja I. **oszt.** 1 q K. 104—112 II. **oszt.** 100—104, III. **oszt.** 90—100. **eleje** I. **oszt.** 92—96 II. **oszt.** 88—92, III. **oszt.** 84—88, borjuhus hátulja I. **oszt.** 120—128, II. **oszt.** 100—120, **eleje** I. **oszt.** 96—104, II. **oszt.** 80—96, **birkahus hátulja** I. **oszt.** 82—88, II. **oszt.** 72—82 **eleje** I. **oszt.** 68—72, II. **oszt.** 60—68, **bárány eleje** I **db.** —·— 0·—, **hátulja** —·— —·—, **sertéshus magyar szalonnával elszórendő** 1 q 92—96, **vidéki** 74—84, **szalonna nélkül elszórendő** 92—98, **vidéki** 68—80, **sertéshus pörkölt** —·0 —·—, **szalonnával szarb szalonnával** —·—, **szalonna nélkül** —·—, **sertéshus füstölt magyar** —·— —·—, **idegen (vidéki)** —·—, **szonka nyers** 1 **kg.** 90—120, **füstölt belf. csontnal** 1·20—1·50, **csont nélkül** 1·40 —1·70, **szonka füstölt külf. csont nélkül** —·—, **szalonna sózott** 1 q 90—92 **füstölt** 100—104, **sertésszalonna hordóval** 1·00—1·12, **hordó nélkül** 90—98, **kolbász nyers** 1 **kg.** —·—, **füstölt** 1·44—1·60, **szalámi belföldi** 200 350, **külföldi** —·— —·—, **malacz szopós élő** 1 **db** 4·—7·—, **vadhús** 1·60—1·80.

Baromfi. *a)* **Élő. Tyuk** 1 **par K.** 2·50—2·60, **sirke** 1·20—1·50, **kappau hizott** 4·— —4·40, **sovány** 2·60, 3.20, **réczen hizott** 5·50—5·60, **sovány** 2·80—3·20, **lúd hizott** 11·0—12·0, **sovány** 4·— —4·80, **pulyka hizott** 10·— 18·—, **sovány** 3·— —4·—. *b)* **Tisztított. Tyuk** 1 **db fr:** 1·40—1·50, 1 **kg.** —·—, **csirke** 1 **db** 1·00—1.20, 1 **kg.** —·—, **kappau hizott** 1 **db** 1·40—1·80, 1 **kg.** —·—·—, **réczen hizott** 1 **db** 1·60—2·80, 1 **kg.** 1·—·—1·20, **félkövér** 1 **db** 0·—·—, **lúd hizott** 1 **db** 4·60—6·50, 1 **kg.** 1·—·—1·16, **félkövér** 1 **db** 0·—·—0·—, 1 **kg.** —·—, **pulyka hizott** 1 **db** 0·0—0·—, 1 **kg.** 1·00—1·16, **félkövér** 1 **db** —·—0·—, 1 **kg.** —·—, **tudmáj** 1 **db** 1·0—2·0, 1 **kg.** 2.80—4·—, **tudszár** 1 **kg.** 1·60—2·0, **idei liba** 1 **db** —·—·—.

Hal. Élő. Harcsa 1 **kg.** K. 2·—2·40, **csuka** 1·60 —2·80, **pontyi (dunai)** 1·60—2·—, **sügő** —·—·—, **kecsege** 0·—·—, **márna** —·—·—, **szomló** 1·40—1·50, **angolna** 0·—·0·—, **apró keveri** 0·70—0·80, **laczacz** —·—, **elszáraig** 0·—·—.

Tej és tejtermékek. Tej 1 **lit.** K. 0·16—0·16, **előkészít** 0·12—0·12, **tejszín** 0·—·0·—, **tejföl** 0·50—0·56, **tehénvaj (tea)** 1 **kg.** 1·40—2 —, **I. rendű** 1·—·1·50, **II. r.** 1 ·—1·50—, **chvaszlott** 0·—·0·—, **Margarin I. rendű** —·0·—, **II. rendű** 0·—·0·—, **tehéntúró** 0·14—0·20, **juhtúró** 1·12—1·20 **füstöli** 1·12—1·28, **juhsajt** 0·—·, **emmenthali sajt** 2 ·—2·—, **grojt sajt** 0·0—1·2.

Liszt és kenyérnemű. Fehér kenyér 1 **kg.** K. 0·6—3·00, **barna kenyér** 0·20—0·22, **roszkenyér** 0·22 —0·22 **Buzaliszt** 00 **sz.** 1 **q** —·—·—, 0 —·—·—, 1 —·—·—, 2 —·—·—.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 **q** K. 15—24, **stokerau** 36—56, **borró héjas magyar** 20·—24—, **kopitatott magyar** 26—30, **külföldi** 23—34, **bab fehér apró** 12—18 **nagy** 12.0—16·0, **szines** 18·0—20·0

Ido. **as.** **fehér** (1440 db.) **korona** 9·20—9·4.— **erdélyi** 1440 db.) 90·0—92·0, **menzes** —·—, **oross tojás** —·—, **tea tojás** 7·—8·—, **törött tojás** —·—.

Zöldség. Sárgarépa 100 **kötés** K. 0.—·0·0 1 b 5.0—8.0, **Petrezselyem** 100 **kötés** 0 —0·0, 1 **q** 16.—·20.—, **zeller** 100 **db** 2·40—3.—, **karalábé** 2·40—3.20, **vöröshagyma** 100 **köt.** 0·—·—, 1 **q** 10.0—11.—, **foghagyma** 100 **köt.** —·—·—, 1 **q** 28.—32.—, **vörösrepa** 100 **db** 1.40—2·40, **fehérrépa, fejeskáposzta** 10·—·—18.—, **kelbápsza** 100 **db** 3.0—6.0, **vörökáposzta** 16.0—20.—, **fejeskáposzta** 3.0—4.—, **kötött saláta** 0·—·—·—, **burgonya, rózsa** 1 **q** 5.40—5.60, **sárga** 420·0—500 0, **külföldi** —·—, **fekete retek** 100 **db** 1.20—2.—, **uborka nagy salátának** 100 **db** 0.0—0.—, **savanyitani való** 100 **db** —·—, **savanyitott** 3.60—5.—, **zöld papr.** 0·—·0·—, **tök főzö** 0·—·—0, **zöldbab** 0·—·—, **zöldborsó hüvelyes hazai** 1 **kg.** —·—·—, **fejtett** 1 **lit.** —, **tengeri** 100 **csö** —.—.—, **karfiol** 100 **db** 16.—20.—, **paradicsom** 1 **kg.** 0.—·—·—, **spárga** 0.—·0.—, **torma** 1 **q** 32.20—34.—

Gyümölcs. Italiai. Paprika és I. rendű 1 **q** K. 1.40—1.60, **II. rendű** 1.20—1.40, **csöves** —·—·—, **(szárztott)** —·—·—, **kőnémynag** —·—·—, **borsókinaga** —·—·—, **mák** 1 **q. frt** 50—60, **mézcsurgatott** 80—1·04, **sajtekben** 1 **kg.** —·—·—, **szappan szin** 56—60, **szőcsöges** 44—46 —, **fehérbor asztali palaczkban** 1 **lit.** 0·—·0·—, **vörös asztali palaczkban** 0·—·0·—, **házi pálinka palaczkban** —·—·—, **ásványvíz palaczkban** —·—·—.

Hidegtusvasár a Garay-téri élelmi piaczon 1900. jan. 26-án. (A **székesfővárosi vásárcsarnok** jelentése a „**Köztelek**" **részére.** Felhozott Budapestről 55 árus 26 db sertést, 0 árus 10 db süldőt, 3000 kg. friss hust, 1200 kg. füstölt hust, 800 kg. szalonnát, 300 kg. hájat, — kg. szüd, — kg. kolbászt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyáhust, — kg. disznósajt, — kg. (— db) sonkát, kg. töpörtöt.

Vidékről és pedig: Nagy-Kőrösről 10 árus 130 drb sertést, Czegléd-ről 9 árus 134 drb sertést, Szabad-Szállásról 1 árus 3 drb sertést, Nagy-Székelyről 1 árus 29 drb sertést, Monorról 4 árus 6 drb sertést és 82 drb süldőt, Lacházáról 1 árus 5 drb sertést, Madocsáról 1 árus 10 drb sertést, Tassról 1 árus 5 drb sertést, Dunaföldvárról 2 árus 13 darab sertést, összesen 30 árus 335 drb sertést és 82 drb süldőt.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 88—108 fillér, 1 **q** 78—80 korona, süldő-

hus 1 kg. 112—120 fillér, 1 q 88—90 korona, füstölt sertéshus 1 kg. 120—132 fillér, 1 q 116 - 124 korona, szalonna zsirnak 1 kg. 88—92 fillér, 1 q 84—86 korona, füstölt szalonna 1 kg. 120—128 fillér, 1 q ——— korona, háj 1 kg. 100—108 fillér, 1 q ——— korona, disznózsir 1 kg. 108—112 fillér, 1 q ——— korona, kocsonyahus 1 kg. 60—72 fillér, 1 q ——— korona, füstölt sonka 1 kg. 120—160 fillér, 1 q ——— korona, kolbász 1 kg. ———, Disznósajt 1 kg. ——— hurka —, 1 drb ———, töpörtő 1 kg. ——— fillér.

Hideghusvásár az Orczy-uti élelmi piaczon. 1900. január hó 26-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „*Köztelek*" részére). Felhozott Budapestről 64 árus 242 db sertést, 2 árus 10 db süldőt, 6000 kg. friss hust, 400 kg. füstölt hust, 5000 kg. szalonnát, 4000 kg. hájat.

Vidékről és pedig: Nagy-Székelyről 1 árus 16 drb sertést, Szalk-Szent-Mártonról 1 árus 6 drb sertést, Czeglédről 1 árus 7 drb sertést, Soltról 3árus 18 drb sertést, Dunavecséről 2 árus 12 drb sertést, Dunaföldvárról 2 árus 14 drb sertést, összesen 10 árus 73 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 88—112 fillér, 1 q 2800—8000 fil., süldőhus 1 kg. 100—120 fillér 1 q 9600—10800 fillér, füstölt sertéshus 1 kg. 100—120 1 q 9600—10800 fillér, szalonna zsirnak 1 kg. 88—96, 1 q 8400—9200 fillér, füstölt szalonna 1 kg. 100—112, 1 q 9800—10400 fillér, háj 1 kg. 96—104, 1 q 9400—10000 fillér, disznózsir 1 kg. 108—112, 1 q 10000—10400 fillér, kocsonyahus 1 kg. 48—80, 1 kg. 3600—5600 fillér, füstölt sonka 1 kg. 120—140 fillér. 1 q ——— korona.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utcza. 1900 jan. 26 A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „*Köztelek*" részére). Felhozatott a szokott vármegyékből 158 szekér réti széna, 21 szekér muhar, 24 szekér zsupszalma, 11 szekér alomszalma, szekér takarmányszalma, 3 szekér tengeriszár, 7 szekér egyéb takarmány (zabos bükköny stb.) 500 zsák szecska. A forgalom közepes. Árak fillérekben q-ként a következők réti széna 400—600, muhar 520—600, zsupszalma 260—320 alomszalma 220—260, egyéb takarmány ———, lóhere ————, takarmányszalma ——, 100 kéve tengeriszár 1400—1800 luczerna ————, sarju ———— szalmaszecska 340—380, széna ——, uj ———, zabosbükköny 480—560 Összes kocsiszám 229, suly 309,150 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. 1900. jan. hó 25-én. *A székesfővárosi közvágóhid és marhavásár igazgatóságának jelentése.*

Felhajtatott: belföldi 222 drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli —— drb, eladatott — drb, növendék élő borju 14 db, eladatott — drb, élő bárány 70 db, eladatott — drb; belföldi 18 drb, eladatott — drb, galicziai — drb, eladatott — drb, tiroli — drb, eladatott — drb, bécsi ölött — drb, eladatott — drb, növendék borju — drb, eladatott — drb, ölött bárány 726 drb, eladatott — drb, élő kecske — drb, eladatott — drb.

A vásár hangulata vontatott volt.

Árak a következők: Élő borjuk: belföldi ——— koronáig, kivételesen — koronáig dbonkint, 72·——84 fillérig, kivételesen 88—— koronáig sulyra, galicziai ——, kiv. ——— koronáig drbonkint, ——— kor.-ig, kiv. ——— koronáig sulyra, tiroli ——— koronáig kiv. ——— koronáig drbonkint, ——— koronáig kiv. ——— koronáig sulyra, növendék borju ———. ——— koronáig, kiv. ——— koronáig drbkint, 40—42 koronáig, kiv. ——— koronáig sulyra, Ölött borju: belföldi 70—90 koronáig, kiv. —— koronáig sulyra, galicziai ——— koronáig, kiv. ——— koronáig drbonkint, tiroli ——— koronáig, kiv. ——— koronáig drbonkint, bécsi ——— koronáig, kiv. —— koronáig sulyra, növendék- ——— koronáig, kiv. ——— koronáig drbonkint, élő bárány 10·——14·— koronáig páronkint, ölött bárány 10.——15.— koronáig párja.

Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. 1900. évi január hó 25 én. (*A budapesti közvágóhid és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek" részére.* Felhajtatott: 166 db, ugymint: jármos ökör elsőmin. — db, közép — db, alárendelt — db. Fejőstehén: fehér 0 drb, tarka 132 db, tenyészbika 4 drb, tarka tinó —, fehér — db, jármosbivaly — db, bonyhádi 30 db, hizlalni való ökör — db, üsző fehér — db.

Fejős tehenekre kevesebb vevő volt, ezeknek ára drbkint 10—20 koronaval csökkent.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendü jármos ökör ———, középmin. jármos ökör ——— pár., alárendelt minőségü jármos ökör ———, Jármos bivaly ——— é. s. mm., ——— K.-ig páronkint. jobb minőségü jármos ökör ——— mm.-kint é. s., bekötni való ökör ——— K.-ig. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszőrü magyar tehén ———, tarka kevert származásu tehén 140—240 koronáig darabonkint, bonyhádi tehén 200—320, kiv. —— koronáig darabonkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1900. évi január hó 25-én. (*A budapesti közvágóhid és marhavásárigazgatóság jelentése a „Köztelek" részére.*) Felhajtatott: 2848 db nagy vágómarha, nevezetesen: 1350 db magyar és tarka ökör, 563 db magyar és tarka tehén, 637 db szerbiai ökör, — db szerb ökör, — db boszniai ökör, 46 db szerbiai tehén, 122 db bika és 130 db bivaly.

Minőség szerint: 605 darab elsőrendü hizott 1841 db középminőségü és 402 db alárendelt min. tehén —— db elsőrendü hizott ökör, —— db középminőségü ökör és — db alárendelt min. ökör; — db elsőrendü hizott tehén, —— db középminőségü tehén, — db alárendelt minőségü tehén.

Vágómarhából mintegy 500 drbbal több volt felhajtva mint a mult héten. Miután a felhajtás a szükségletnél nagyobb volt, a vásár irányzata lanyha lett. Elsőrendü minőség mult heti áron kelt, minden más minőség ára 100 klgr.-kint 2 koronával hanyatlott.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségü 58·——66·—, kivételesen 67·———, hizott magyar ökör középminőségü 50·——58·—, alárendelt minőségü magyar ökör 40·——50·—, jobb minőségü magyar és tarka tehén 40—62·—, kivételesen tarka tehén —·———, magyar tehén középmin., 40——62·—, alárendelt minőségü magyar és tarka tehén 40·—62 ——, szerbiai ökör jobb minőségü 46·——55·—, kiv. —·—, szerbiai ökör középminőségü 40—44·—, szerbiai ökör alárendelt minőségü —·———·—, szerbiai bika 40—64·—, kivételesen —.—, szerbiai bivaly 34—44·—, kiv. —·— koronáig métermázsánkint élősulyban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1900. jan. 25-én. (*A budapesti vásárigazgatóság* jelentése a „*Köztelek*" részére).

A vásár forgalma középnagy felhajtás mellett élénk volt.

Felhajtatott összesen 516 db. Eladatott 326 db, Jobb minőségü lovakból hátas 12 db, eladatott 3 db, 360—380 K.-ért, könnyebb kocsiló (jukker stb.) — db, eladatott — db ——— K.-ért, nehezebb kocsiló (hintós) 20 db, eladatott 0 db ——— K.-ért, igás kocsiló (nehéz nyugoti faj) 60 db, eladatott 42 db 200—290 K.-ért, ponny 3 db, eladatott 0 db ——— K.-ért; közép minőségü lovakból: nehezebb félék (fuvaros ló stb.) 80 db, eladatott 50 db 120—170 K.-ért. könnyebb félék (paraszt ló stb.) 250 db, eladatott 170 db 50—100 K.-ért; alárendelt minőségü lovakból 91 db, eladatott 61 db 16—40 K.-ért. Bécsi vágóra vásároltatott 68 db, az állatkert és kutyák részére vásároltatott 3 db, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — db, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár. 1900. január 26 (*Első magyar sertéshizlaló - részvénytársaság* telefon jelentése a „*Köztelek*" részére.) Az üzlet kellemesebb volt. ***Heti átlag-árak***: Magyar válogatott 320—380 kilogrammos nehéz 89—90 fil., 280—300 kg. nehéz 86—87 fil., öreg 300 kg. tuli 84—88 fil., vidéki sertés könnyü —— f. Szerb 83—84 f. Román ——— tiszta kig. páronkint 45 kigr. életsulylevonás és 4% engedmény szokásos. — ***Eleségárak***: Tengeri uj 9 90 —·— korona, árpa 12·— kor. Kőbányán átvéve. ***Helyi állomány***: Január 19 én maradt 19684 darab ***Felhajtás***: Belföldről 272 darab, Szerbiából —— darab, Romániából —— drb, egyéb államokból —— darab. Összesen 272 db. Főösszeg 19956 db. Állomány és felhajtás együtt —— drb. ***Elhajtás***: budapesti fogyasztásra (I—X. kerület) 1351 drb, belföldre Budapest környékére 594 drb, Bécsbe 473 drb, osztrák tartományokba 1246 drb, Ausztriába — db. Német birodalomba — darab egyéb országokba — darab, összesen 3673 db. A szappangyárakban feldolgoztatott: szállásokban elhullott 0 darab, waggonokból kirakott hulla 3 darab, borsókásnak találtatott 6 darab, összesen 9 db. Maradt állomány 16283 drb. A részvény-szállásokban 2910 drb van elhelyezve. Az egészségi és tranzitószállásokban maradt I/19. 1649 db. ***Felhajtás***: Szerbiából —— db. Romániából — drb, összesen —— drb. ***Elhajtás***: 1107 drb, maradt állomány 542 drb és pedig 542 drb szerb és — db román. Az egészségügyi szemlénél jan. 1-től máig 35 drb a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Sovány sertésüzlet. (A magyar élelmiszer-szállitó részvénytársaság heti jelentése. 1900. január 26-án.)

A soványsertésüzlet irányzata szoros kapcsolatban lévén a hizott sertésüzlet menetével, utóbbiról is röviden meg kell emlékeznünk. A szedett paraszt-disznók felhozatala folytonosan csökken, a hizott sertéskészletek is lényegesen megapadtak, a hizlalók a kedvező időjárás folytán nem kénytelenek kész sertéseiknek eladásával sietni és igy nem kell félni, hogy a bécsi és budapesti vásárokon ismét tulfelhajtások lesznek. Ezen az üzletre kedvező befolyással levő tényezőkhöz hozzájárult a cseh kereskedők részéről tanusitott élénk vételkedv is. Ezeknek következtében a hizott sertés-árak már eddig is 3—4 K. emelkedést mutatnak a multi hetiekhez képest.

A hizott sertésüzletben beállott kedvezőbb fordulatnak hatása a soványsertésüzletnél sem maradt el és habár az árakban még nem észlelhetünk nagyobb emelkedést, legalább fokozódó vételkedvről tudunk ezuttal számolni.

Árjegyzéseink a következők voltak:

Sertésvészen átment malaczok árai:

80—100 kg. sulyban (páronk.)	72—76 fil.-ig.	
100—120 „ „ „	70—74 „	
120—160 „ „ „	68—72 „	

Sertésvészen nem átment malaczok árai 100—120 kg. sulyban páronkint ... ... 52—60 „

pusztán átvéve 4% levonással.

Bécsi vágómarhavásár. 1900 január hó 22-én (*Vass Jenő* tudósitása a „*Köztelek*" részére.)

Összes felhajtás 4756 db. Ebből magyar 3207 db, galicziai 733 darab, bukovinai 53, német 697 db, hizott 3791 db, legelő —— db, fiatal —— db, ökör —— db, bika — db, tehén —— db, bivaly — db.

A vásár a mult hetihez hasonló élénkséggel indult meg. A konzervgyárak a mai napon is nagy bevásárlásokat eszközöltettek.

Árak: prima magyar 72—78·— (—·—) K., szekunda 62—70 K., tertia 52—60 K. Galicziai prima 72·——74·— (—·—) K., szekunda 64—70 K., tertia 54—62 K. Német prima 78—83·— (—·—) K, szekunda 68—76 K., tertia 60—66 K. Legelőmarha: szerb és magyar 44·—56·— K. é. s., rosszabb minőségü —·— K. é. s. Bika 40—68.— (—.—) K., é. s., tehén 40—68 K. és bivaly ———·— K. é. s. — Az összes eladások, kivéve az é. s. (élősuly)-sel jegyzetteket, vágósulyban értendők.

Ingatlanok árverései (40000 korona becsértéken felül.)

(*Kivonat a hivatalos lapból.*)

Jan. 29.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Wolf János	113536
Jan. 29.	Tasnádi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	Eördögh Emilia	46244
Jan. 30.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Niklesz János	52976
Jan. 31.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Perich Károly	298008
Jan. 31.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Perich Károly	298009·60
Feb. 5.	Nagy-Becskereki kir. tvszék	a tkvi hatóság	Popov Paja	74308
Febr. 7.	Szécsényi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	báró Nyáry Jenő	109060
Febr. 8.	Maros-ujvári kir. jbiróság	a tkvi hatóság	br. Kemény Simon	46000
Febr. 15	Budapesti kir. tvszék	a tkvi hatóság	Müller Lajos	433564
Márcz. 28.	Szentesi kir. jbiróság	a tkvi hatóság	br. Maaszburg Sándor	44824

Elsőrangu hazai gyártmány.
Gőzcséplők
Pentes szim
ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSULAT
BUDAPEST.
Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára,
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.
Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.
Részletes árjegyzékkel
és szakszerű felvilágositással díjmentesen szolgálunk.

Vintschgaui hasas tehenek

tejelési képesség

2500—3000 liter,

melyet több oldali **bizonylatokkal** igazolhatok, kaphatók

PICK OSWALD-nál,

VIII. Külső Kerepesi-út 1. sz.

„Hortensia" burgonyát

fajtiszta válogatott minőségben **ajánlok vetőmagul** Királytelek állomáson **métermázsánként öt koronájával.** Ezen burgonyafaj ugy **szeszgyártási,** mint **asztali czélokra** minden talajban kitünőnek bizonyul ugy rendkivüli bőtermősége, nagy **18—22% keményitő tartalma,** mint különösen **kiváló tartossága** által.

Rendelések hozzám czimzendők és mig a készlet tart, fagymentes időben fognak gazdasági intézőségem által Királytelken pontosan elintéztetni. Waggonrakomány vételeknél árengedmény.

HAAS IGNÁCZ

Nyiregyháza. 163

Hirdetés.

Nagyméltóságu gróf **Wenckheim Frigyes** ur békési gulyabeli alföldi magyar szarvasmarha tenyésztéséből származó

20 darab kétéves tisztavérü hágóképes

tenyészbika

f. é. február hó 1-től kezdve szabad kézből eladó.

Vasuti állomás Békés, minden irányban közlekedő vonatokhoz kedvező csatlakozással. Posta Békés.

Felvilágositásokkal készséggel szolgál a békési urad. tiszttartóság.

Békésen, 1900. január hó 20.

Emperl Ernő,
urad. tiszttartó.

226

Superfoszfátok

állati és ásványi eredetüek, legolcsóbb

foszforsavas trágyaszer minden talajra.

Gyors hatásért kezesség, legnagyobb eredmény.

Nélkülözhetetlen a tavaszi vetéseknél,

semmi más foszforsavakkal nem pótolható.

Ajánlok továbbá:

Csontlisztet, Chilisalétromot, kénsavas ammoniákot, kálisót, kainitot, különleges műtrágyákat kapás és kalászos növények alá, **themenaui szab. szuperfoszfátgypszet** herések trágyájául és az istállótrágya konzerválására; **takarmánymeszet** stb.

bárhova **versenyképes áron szállit a legszigorubb tartalom-szavatolás mellett**

Kénsav- és műtrágyagyár **A. SCHRAM** Ludesburg-Themenau és Lissek Rostok m.

Központi iroda: **Prága,** Heinrichsgasse 27.

Eladó birtok.

Orgovány pusztában, **Izsák** (pestmegyei) községtől és vasuti állomástól félórányira, mintegy 105 katasztrális holdas, **első osztályu szántóföldből álló, czukorrépát termö birtok** tanyaépülettel, akár egészben, akár parczellázva 5—10 holdas részletekben 63,000 koronáért, a lehető legkedvezőbb fizetési feltételek mellett eladó. Venni szándékozók forduljanak a tulajdonos

Halasi Gazdasági Bank Részv.-társasághoz,

hol közelebbi részletek megtudhatók. 199

Vetőmag árpa.

Báró Harkányi Frigyes taktaharkányi uradalmában *eredeti Hallett Chevalier pedigree és Kwassitzi Hannes pedigree mag után termelt VETŐMAG ÁRPA* 100 kilónként 18 koronáért loco Szerencs állomás *ELADÓ.* Megrendelések az *uradalom központi irodájához Budapesti Andrássy-ut 4. sz.* intézendők.

149

Burgonya ültető gépet

Skorpit-féle szabadalom.

1900-iki modell, ujonnan javitott, két és háromsoros burgonya válogató gépet a legegyszerübb szerkezettel és legnagyobb munkaképességel ajánl

JULIUS CAROW,

gazdasági gépgyár 240

Prag-Bubna.

Katalogusok és prospektusok díjtalanul.

Korai megrendelések kivánatosak.

SZIVATTYUK

minden neme, házi, czirkános, mezőgazdasági és iparczélokra.

BOWER-BARFF-féle szabadalmazott inoxydálás módszer szerint **inoxydált szivattyúk** rozsda ellen védve.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

MÉRLEGEK,

legujabb javitott rendszerü fizedes, szárdes és bidonmérlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, haranmérlegek. Commandit-társaság szivattyu- és mérleggyártásra.

W. GARVENS, Wien, I., Walfischgasse 14. m. Schwarzenbergstrasse 6.

Minden fajta

erdei csemetéket

erdők és sövények alakitásához, szép és olcsó: **fenyő, erdei fenyő, fekete fenyő, szomoru fenyő, Douglas fenyő, vörös fenyő,** vörös és fehér **égerfa, akácfa, fehér juhar, berkenye** és **bodzafa csemetéket** ajánl 105

Gutsverwaltung BOROWNA

posta: **BOCHNIA,** Galiczia.

Árjegyzék kivánatra ingyen.

Eladó csemeték.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Gazdasági Egyesület faiskola telepén

eladó:

100,000 darab egyéves **akáczcsemete ezrenként 10 kor.**
25,000 „ „ **gledicia** „ „ **12** „
15,000 „ kétéves **eperfa** „ „ **14** „

A dus gyökérzetü, erőteljes növésü csemeték, **iskolázásra, élősövény, szegély- és védültetésre kiválóan alkalmasak.**

Árak csomagolással együtt, vasutállomáshoz szállítva értetnek. **Nagyobb megrendelések** után megfelelő **engedmény.**

Megrendelések

Egyesületi titkárság Szolnokra

(megyeház) kéretnek. 140

Ajánlják nagy raktárukat minden patkolási czikkből és ezen szakmába vágó különlegességekből. — Továbbá ajánlják **szabadalmazott,** kiváló szakférfiak által **legjobban ajánlott patkolási igáslovak és paripák,** ugyszintén **ökrök vasalására.**

Különösen kiemeljük czégunknek legujabban szabadalmazott rudvasalását és kengyelét.

M. HANN'S SÖHNE

cs. kir. udvari szállítók, czéhbeli szállitók

BÉCS, II., RENNGASSE 6. SZÁM.

Több százezer 2 éves szép növésü

fekete fenyö csemete

jutányosan eladó. Bővebbet

Erdészeti iroda

Budapest, I., Retek-u. 44—46. 222

Tavaszi buza.

Tavaszi velésre kiválóan alkalmas több száz métermázsa **tavaszi** és **váltóbuza** (őszi és tavaszi) **eladó.**

Levélbeli megkeresésre bővebb felvilágositást ád

a Herczeg Sulkowski J. M.

urad. felügyelősége

PANKOTÁN.

254

Móczár Andor

kunfélegyházi szőlő-nagybirtokos immunis vessző-iskolája 500 fajban termelt gyökeres szőlővesszőre megrendeléseket elfogad.

Árjegyzékkel bérmentve szolgál. 4236

STAHEL és LENNER

TRIEURGYÁR, Budapest, V. ker., Katona József-utcza 8.

Ajánljuk

trieurjeinket

minden gabona tisztitására 5 kiló nyerstermény beküldése mellett speciális

trieurt

készitünk.

Lekopott trieurköpenyt gyorsan és olcsón ujjá felcserélünk. Kivánatra képes árjegyzékkel szolgálunk bérmentve. Jutalék mellett szolid elárusitók alkalmazást nyerhetnek. 3081

Ára franco csomagolás, bécsi indóháztól szállitva: *tartány ca 25 kiló, kilónként 40 kr., tartány ca 50 kiló, kilónként 35 kr.,* postán ingyen csomagolás és bérmentesen *4 kiló, 4 kiló 1 pléhszelenczében 2 frt 50 kr.,* 4 kiló 4 pléhszelenczében 3 frt.

Kancsukkal vegyitve kilónként 10 krral több.

Vámmentes bőrkenőcs czimáknak.

Just E. A. és Társa

BÉCS XII/2.

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemezgyár, malomépitészet

Budapesten, V., Külső Váczi-ut 46.

Ajánl:

Olajsajtókat viznyomással és kézi hajtásra

Olajmagzuzógépeket

Olajmagpörkölögépeket

Olajmagpépgyurógépeket

Olajmagkajalójáratokat

és teljes

Olajgyári berendezéseket.

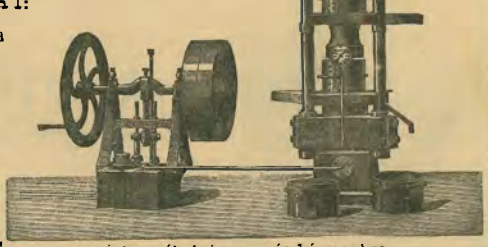

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Megjelent

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiadásában

Gazdasági Számviteli Naptár

1900. évre.

czimmel egy diszesen s teljesen vászonba kötött, naptár részszel és gazdasági tudnivalókkal ellátott nagy alaku egyszeri számviteli könyv, a melyet **minden gazda számvitelének bejegyzésére az egész éven át használhat.**

Ára diszesen bekötve **1 kor. 50 fillér**, portómentes megküldéssel **1 kor. 80 fillér.**

Most jelent meg

Baromfi hizlalása

és a hizott baromfi értékesitése.

Irta:

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület megbizásából

HREBLAY EMIL

állatteny. magy. kir. felügyelő.

45 szövegközti képpel, csinos vászonkötésben.

Ára portomentes küldéssel **1 kor. 70 fill.**

Megjelent

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" kiadásában

Az Ujlaki Uradalom Üzleti Berendezése

a „Köztelek" szerkesztősége által kitüntetett pályamű.

Két tábla, hat ábrával.

IRTA:

WIENER MOSZKÓ.

Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése.

104 oldalas csinos könyv, ára portomentes megküldéssel:

1 korona 10 fillér.

Megjelent

az Országos Magyar Gazd. Egy. kiadásában a

Suschka Richárd

(magyaróvári gazd. akadémia intézője)

Egyszerü gazdasági számvitele

az Orsz. Magy. Gazd. Egy. által 1000 frt pályadijjal koszoruzott *pályamü.*

Bolti ára csinos vászonkötésben **6** korona.

A „Köztelek" előfizetőinek csomagolás és portómentes megküldéssel **4** korona **60** fillér.

Megrendelések

a „Köztelek" kiadóhivatalába **Budapest**, IX. ker., Üllői-ut 25. intézendők.

Kalmár Vilmos

Budapest,

VI. kerület, Teréz-körut 3. szám.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezérképviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak),

„Martellin" dohánytrágyát, Kainitot.

A műtrágyák beltartalmáért szavatolok.

Legujabb szerkezetű kitűnő trágyaszóró gépek a legolcsóbb áron. 40

Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon

PROPPER SAMU

Budapest, Váczi-körut 52. szám.

Előre bocsátva, hogy **Sack Rudolf világhírű gyártmányai eredeti minőségben csak nálam** kaphatók:

Ajánlom közkedveltségű *egyetemes és többvasu ekémen* kivül sik és dombos talajra egyaránt kitünően alkalmas *sorba- és szórva vetőgépeimet*

szecskavágó-, répavágó gépeimet.

Kézi, járgány- és gőzhajtásra

Járgányaimat, a jelenkor legjobb szerkezetű **takarmánypároló**

készülékelmet s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő **árjegyzék és készséges felvilágositások.**

176679/F. I. Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségének kezelése alá tartozó Kőrös-Belovár-Verőcze-Barcsi h. é. vasút Katalena-verőczei vonal része az összes forgalomra berendezett Katalena-Klostar, Pitomaca és Sristc-Bukovica állomásokkal, továbbá a szintén összes forgalomra szolgáló Vékosabljevica rakodó-állomással, végül a csupán személy és podgyászforgalomra berendezett Klostar megállóhelylyel 1900 évi január hó 2-án a nyilvános forgalomnak átadatott.

Budapest, 1900. január hó 4-én.

Az igazgatóság,

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

T. Cz.

Van szerencsénk **1 f j. lovag Proskowetz Imre ur** következő tenyészeteit szives figyelmébe ajánlani:

Évek sora óta nem csupán a belföldön, hanem a külföldön is a legnagyobb és folyvást növekvő sikerrel elterjedt és mint szinte korszakalkotó tenyészet általánosan elismert

Kwassitzi eredeti Hanna-Pedigree vetőárpa,

mely a következő tulajdonságok által tünik ki:

kiváló **koraérettség,**
legdusabb **termés és tele szemek,**
legnagyobb **keményitőlisztt tartalom,**
legnagyobb **kivonatkiaknázás,**
cseklény **proteinanyagok,**
finomhéjasság, fodrozódás és puhaság,
cseklény kihullás tuiérettségnél.

Védjegy.

Az érdeklettek biztositására egy **fölütöttenül** valódi vetőmag beszerzésénél, melyet egyedül mi gazdaságainkon, minden más fajta kizárásával tenyésztünk és kultiválunk, ezen tenyészetünket az olmützi kereskedelmi és iparkamara védjegy-bejegyzési hivatalánál R. Z. — 1776 — T. K. sz. a. fennebbi **védjegyével** bejegyeztettük, a mire az érdeklettelket különösen figyelmeztetni bátorkodunk. Felkérjük, hogy megrendeléseit mielőbb hozzánk juttatni sziveskedjék, hogy a készletnek megfelelőleg a szükségletnek megfelelhessünk, minthogy árpánkat már több izben még ujév előtt teljesen eladtuk. A megrendelések azon sorrendben eszközöltetnek, a mint nálunk beérkeznek.

Kwassitzi eredeti Hanna korán érő rozs,

mely szintén ugy bel-, mint a külföldön jónak találtatott. Ezen tenyészet is kiváló **koraérettség** által tünik ki, ugy hogy learatása a kesei rozsnemiek és az árpa előtt történik, a mi a gazdasági üzemnek nagy hasznára válik. Kwassitzi korán érő rozsunk **jó termést** ad, hoszzu szalmát és **a legtöbb finomhéjas,** fodrozott, **zöld** szinű szemet tartalmazza (84% zöld szem, szemben a petkusi rozszal, mely 54%-ot tartalmaz). A zöld szemek tudvalevőleg értékesebbek — mert nitrogén tartalmuk nagyobb — mint a másszinüek. — A vetés, mint eredeti Hanna árpánkná, átlag 150 kg. hektáronkint. Végül **Kwassitzi nemestenyésztésű czukorrépamagunkra** (Klein-Wanzlebeni fajta) bátorkodunk sziveс figyelmét felhivni, melynek előnyei ismeretesek. Felvilágositásokkal szivesen szolgálunk.

Kwassitzi czukorgyár részv.-társaság.

Posta- és távirdaállomás: Kwassitz. — Kaiser Ferdinands-Nordbahn állomás: Kwassitz Thomatschau (Morvaország.)

Hanna árpa vetőmag

nagy mennyiségben eladó a Lévai uradalomban métermázsánkint *tizenöt koronáért* vevő zsákjaiban. Megrendelés intézendő a

lévai urad. igazgatósághoz

Léván (Barsmegye.) 207

KÜHNE E.

gazdasági gépgyára

MOSONBAN.

Alakult 1858. Alakult 1858.

A beálló téli időnyre ajánlja legjobb rendszerű és leggondosabb kivitelű:

Szecskavágóit, répavágóit, daráló gépeit,

eredeti **angol „Rapid" darálók**

erőhajtásra,

kukoricza-morzsolóit, takarmányfullesztőit.

A czég ajánlkozik

teljes takarmánykamra berendezések tervezésére és eszközlésére.

FŐRAKTÁR: Budapest, VI., Váczi-körut 57/a.

Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

Mindennemü tejgazdasági eszközt
és gépet szállít, tejgazdasági telepeket
és tejszövetkezeteket rendez be az

-Separator Részvény-Társaság

ezelőtt **Pfanhauser A.**

Budapest, VII., Erzsébet-körut 45.

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok **Budapest** Váci-körut 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 1/4 egész 12 oczélig, szálmakazolczók, továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztitó-rosták, kukoricza-morzsolók, kaszáló- és aratógépek, szénagyüjtők, boronák.

„Columbia-Drill"

legjobb szerszámgépek, szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes szecsó-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Kérjenek árjegyzékek bármelyikére ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

Tavaszi vetésre

első minőségü

Hanna-Pedigree árpát,

mely utótenyésztése az eredeti Kvassitzi árpának. Ezen árpafaj már évek óta nagyon beválik; mivelhogy a mellett, hogy dusan fizet, oly minőségben terem, mely elismert finomságánál fogva **sörfőzésre kiválóan alkalmas** és mint ilyen a **legnagyobb áron adható el.** 9069

Czukorgyár Diószeghen,

66 **Pozsonymegyében.**

Megvételre

Gőzcséplő 500 kgr. szécsatisztitóval, Ajánlatok ill. Elmer Sándorhoz, Salamvár (Zalamegyei birtokosnál). 297

Gazdaközönség figyelmébe.

Jutányosan eladó

6 drb 1500 kgr. hordképességü 2½ m. hosszu, 1½ m. széles 8 vasoszlopu és erős vaskorláttal ellátott százados **uj marhamázsa,** 2 drb 3000 kgr. hordképességü tolósuly-rendszerü százados **uj szekérhidmérleg,** 6 drb 1000 kgr. hordképességü, sulyokkal ellátott tizedes és 6 drb 500 kgr. hordképességü sulyokkal ellátott tizedes mérleg. 8213

DÉNES MANÓ,
mázsamesternél
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 72.

VITULOSAL

(törvényileg védve)

(Dr. Weissenberg H.)

Egyedüli, biztos óvszer

a fertőző borjuvérhas ellen

(Borjuvész).

Mindig biztos hatásu, egyszerü alkalmazás!

Kikülönités, fertőtlenités stb. szükségtelen.

Számos elismerő nyilatkozat.

Egyedüli készitője:

Menge B. vegyész Tichau O.-S.

Ismertető füzetek ingyen és bérmentve.

Magyarországi vezérképviselő: 59

Kalmár Vilmos,

Budapest, VI., Teréz-körut 3.

Tejgazdasági Zsebnaptár

az 1900-ik évre

ELSŐ ÉVFOLYAM.

Szerkeszti és kiadja:

JESZENSZKY PÁL

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárja.

Ára: O. M. G. E. tagoknak, a Gazdatisztek Orsz. Egyesülete, valamint a Tejtermelők Egyesülete tagjainak ajánlott küldéssel **1** frt **65** kr.

Bolti ára **2** forint.

Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen.

Megrendelhető a „Köztelek" kiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllöi-ut 25.

PAUCKSCH, BUDAPEST, József-körut 25.

H. PAUCKSCH részvénytársaság flóktelepe.

Törzsgyárunk **LANDSBERG a|W.**
gépgyár, vasöntöde, gőzkazán-gyár és rézműves-műhely
53 éves fennállása óta
mint legkiválóbb **különlegességét**
legjobban jövedelmező

SZESZGYÁRAT

rendezett be a
legujabb rendszer szerint.
50 év óta körülbelül 1800 telepet állítottunk fel.

Szállítjunk továbbá a szükséges berendezéseket **szeszfőnoltték, keményítőgyárak, tejgazdaságok** számára, **átvesszük régi szeszgyárak teljes átalakitását** és egyes szeszgyári gépet vagy készüléket is legjutányosabban szállitunk.

Megkereséseket **Paucksch, Budapest, József-körut 25.** czimre kérjük.
(Gyártelep: Kőbánya.)

A méltóságos Báró Vécsey József ur többszörösen kitüntetett s legutóbb a *Szegedi orsz. gazd. kiállításon díjat nyert Csegöldi gulyájából*

eladó

17 darab 2 éves és 4 darab 3 éves

tenyész-igazolványnyal biró

magyar faju bika.

Az eladás *februar hó 11-én délelőtt 9 órakor kezdetik, de előjegyzés addig is elfogadtatik.*

Az árak szabottak és pedig a *2 éveseknél 400—600 koronáig,* a 3 éveseknél *600—800 koronáig. — Két vagy több vevő kivánságára* a többek által előjegyzett *állatokra árverés kérhető.*

Bővebb értesitést nyujt és eladást eszközöl

Csegöldön (u. p. Jánk) 210

Sz. Tréger Albert
urad. intéző.

A budapesti marhavásártéri vásári-pénztár részvénytárs.:
szarvasmarha, borju, juh, kecske, bárány és sertések
bizományi eladásával
foglalkozik.

A bizományába küldött állatokat — kisérő nélkül lehet feladni. A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni. A feladott állatokra a feladási-levény ellenében megfelelő **előleget nyujt** hatóságilag megállapitott kamatláb mellett.

Vasuti küldemények czimzendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferenczváros.

Levél-, sürgöny, telefonczim: „VÁSÁRPÉNZTÁR—BUDAPEST." 35

T. cz. gazdaközönség

Egyrészről: A kisebb-nagy alkalmakból ajánlok fel mezőgazdaságban és földbirtokon és birtokunk

gazdatiszteket, gépészeket, molnárokat, kovácsokat, szeszfőzőket

és egyéb a szakmába rovó szakmunkásokat.

T. cz. főnök urak részéről szemelyesen díjat nem igényelek. 68

Krakauer Ármin
mezőgazdasági személyzet elhelyező intézet
Budapest, VII., Sip-u. 14.

Champlaine

tavasz hora vetőmag eladó mázakalmi sörfőzi vasutállomásra 6 órát, Tgem Ákos. u. p. Tata, Komarommegye. 196

Vörös heremag,
helybeli termés, első kézből kapható Schernbeck Lászlónál, Kaposvár. 196

A növénytermelési
kísérleti állomás által kipróbált burgonyafajok közül a legcélszerűbbek eladásra kerülnek Prof. Márkus-féle 3% keményitő tartalommal biró vetőmag burgonya van eladó a Darányi-Szent-Lőrincz uradalomban. Ára q ként 5 korona, a darabjai alkalmabor adatik. Teljes kontrolmunkával 1 korona engedmény ekként. Bővebb felvilágositast nyujt az uradalmi Sáfoktartóság, Darányi-Szent-Lőrincz-on. 211

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesités szerint az előbb emlitett vasuton jövő évi január hó 1-től kezdve uj szemly és podgyászdijszabásélép életbe, mely által a jelenleg fennálló menetdijak részben lejebbitettek részben pedig felemeltettnek, E díjszabás a magy. kir. államvasutak díjszabás elárusító irodájában (Csengeri-utcza 33. sz.) 20 filléért kapható.

Az igazgatóság.

A kőbányai Király-Sörfőző,
Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógyczélokra ajánlott

Goliát-Malátasöre
idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

legkellemesebb üditő ital.

Vidékre, kőbányai vasuti állomáshoz szállitva; **nagy palaczk: 19 kr., kis palaczk 13 kr. fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palaczk.**

Betét: nagy ládáért **1 frt 60 kr.,** kis ládáért **1 frt 20 kr.,** palaczkért **6 kr.,** mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-u. 40. és a vidéki raktárosoknál.

Budapesten kapható minden nagyobb füszerkereskedésben és poharankint a Quisisana automata buffet-ben is.
7792

Lapunk kiadóhivatalában megrendelheto:

A sertés javitása és hizlálása
gazdák és hizlalók használatára.
Irta K. Ruffy Pál.
Ára portómentes küldéssel **1 forint 10 krajczár.**

Díjjal kitüntetett
„Westfalia'-Separator

a legugyszerűbb, legtartósabb és legjobb munkabérben teljesitőképes gép. A dob egy darabban vivehető; egy perces alatt tisztitható.

Berohó tányér nélkül, fogaskerekek nélkül csavarszerkezet nélkül gummi zár nélkül,

szabad fagyva kitöltése javitásra és a borszó tányérok javitása a „Westfalia"-nál ki van zárva.

Legmagasabb kitüntetés
1900. Párisi nagy szint diszérem.
Prágai-brono diszérem.
1898. Brüsszel nagy szint érem.
Sok elismerő iratokat és kitüntetéseket.

ANTON TOMS
WIEN OBER-St. VEIT, XIII/7, Einsiedelgasse 3.
Gazdasági, borászati és tejgazdasági gépek és eszközök.

HIRSCHL és BALÁZS
Raktár következő czikkekben:
Gépolaj, Repcze- és Olivaolaj,
Tovotte-kenőcs, Kocsikenőcs,
Vaselin, Faggyu, Kátrányártmányok,
Petroleum,
Czázárolaj, Takaróponyva, Zsák, Permetező.

olaj- műszaki és gazdasági czikkek.
Budapest, VI. ker., Vörösmarty-utcza 46.
Elsőrendű Lópokróczok
Gépszijak, Balataszij.
Műszaki czikkek malmok- és szeszgyárak részére.
Önmüködő kenőszelenczék stb.
Árjegyzékkel és külön ajánlatokkal kivánatra szolgálunk.

Hirdetési ár: 5 szóig 60 fillér, ezen felül minden me a fillér, folkövi betűkkel a fillér. Czím díjtalan. Az utolsó betűszámnak 60 fillér díjszedődik.

KIS HIRDETÉSEK

Csak megfizetik és a szakirodalom terméket, terjédik illető kezelik és adók birdetésnyel válaszok fel a hirdetésnyez szerint.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasz a szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Alföldi

[illegible]

Erélyes

béreszada kerestetik, ki mesőgazdasági mindén ágban járlas legyen. A magyaron ki [illegible] szükséges. Járandósága évente [illegible] 12 [illegible] 1 hold szántóföld [illegible] 1 [illegible] szabad [illegible] konyha s mellékhelyiségek [illegible] 1 [illegible] Parczag [illegible] kerülleti intézőséghez Pta-Pricsna [illegible] 232

Malsai

gazdaság pályázatot hirdet megfelelő ifiuki állásra [illegible] 240 kamnis fest [illegible] [illegible] Szépen [illegible] 241

ÁLLÁST KERESŐK.

Gazda-iskolát,

3 polgárit végzett, kisszolgáltatás 2 szig 2 vig [illegible] volt, beszél magyarul és románul, nősen, erélyes fiatal ember ellátás és szabad nikor elfogadhatja. Szíves megkeresések „A. L." jeligére az a kiadóhivatalba kérünk. 242

Gazdasági

[illegible] 22 éves gyakorlattal [illegible] 1—2 [illegible] 243

Urasági kocsis,

[illegible] ségos, ki eddig mint parádés urasági állást [illegible] járta igényeknek megfelelni képes. Czím a kiadóhivatalban. 235

Ispán,

[illegible] 1 évi [illegible] ág minden ágban járlas, jelenleg nagyobb [illegible] van alkalmazva, [illegible] bármikori belépésre állás [illegible] 209

A sárvári

m. kir. tegelgazdasági szakiskola [illegible] 244

Nőtlen,

[illegible] 245

Kezelőfiatal

állást keres tanintézetet végzett, [illegible] 246

Urasági

[illegible] Szíves [illegible] 246

A kecskeméti

[illegible] gadósága ezy jelesen végzett megbízható növendékét, ki [illegible] 147

Állását

[illegible] 148

Keszthelyi

Intézelet végzett, inelligens [illegible] 251

ALLATOK.

Kereszk

[illegible] 252

Eredeti

Rambouillet kosok 157

mindenkor nagyobb mennyiségben, illő [illegible] kapható.

gróf Herberstein Albert

uradalmi igazgatóságnál

Strilek,

Morvaország.

Hizlalásra

vali és mindenféle fajta

járnos ökröket,

valamint ezig 1—3 éves

vörösfarka növendék ökörborjakat 158

bármely mennyiségben és szerződésen szállítás mellett, ajánlatot ajánlunk

Récsey és Deutsch

szarvasmarha kereskedők

Zala-Szt.-Balázs,

Nagykanizsa mellett.

Báró Schosberger

Zsigmond [illegible] 15 db számfeletti **telivér**

oberinnthali tehén

eladó

Szemere Huba

gomba-farkasdi gazdaságában.

Az oberinnthali marha klimánk mellett tejelőképességben minden fajtán tultett és betegségek iránt igen ellenálló.

Posta: **Gomba**; állomás: **Mende.** 171

Vevőknek az állomásra kocsit küldök.

Sertések

vételét és eladását

közvetíti, a csakis e szakmával foglalkozó s a gazdák körében jó hírnévnek örvendő

Pfeifer Jakab és Fia czég Budapesten, Jozsef-körut 3. sz. 126

Fejős tehenek.

[illegible] 160

Az ujszél

[illegible] 161

Eladó

[illegible] 162

Keresztelik

[illegible] 163

Az ujszél

[illegible] 164

Az ujszél

[illegible] 165

Eladó

[illegible] 166

Eladó

[illegible] 167

Eladó

[illegible] 168

Sehány

[illegible] 169

Eladó

Szemere Huba

gomba-farkasdi gazdaságban.

Az oberinnthali marha klimánk mellett tejelőképességben minden fajtán tultett és betegségek iránt igen ellenálló.

Posta: **Gomba**; állomás: **Mende.** 171

Vevőknek az állomásra kocsit küldök.

VEGYESEK.

Csicsóka gumó

[illegible] 174

Eladó

[illegible] 175

négyvasu mélyitőkeke

Fekete pumaló álom. Lepedő, Bőrebő felvilágosítással szolgál. 164

Lamm Ármin,

Budapest, Andrássy-ut 94.

Kisebb

birtokot (300—600 holdig) keresek Metlyárodásra. Czím a kiadóhivatalban. 33

Tessék árjegyzéket kerni

a világhírű erfurti magvak budapesti főrakt.

J. C. Schmidt erfurti magtermelő mintái cs. odvari szállító kérjen-sélje

Radwaner és Rónai

Budapest,

V. ker., Nádor-utcza S. sz.

Vető-magvakból

Luczerna,

Répamag,

Csomós ebir

Franczia perje

fűmag.

Korán érő:

tavaszi buza, duppaui zab, székely tengeri,

Faiskolai termékekből

Vadgesztenye, Kórisfa, tölgysor fák és csemeték, fűzdugványok.

Magyar tenyészbikákból.

30 darab kiválóan fejlett példány.

69 Kapható:

gr. Teleki Arvéd úr

drassói uradalmában, u. p.

Koncza.

900 hold

[illegible] 170

Bauer B. Gyula

mezőgazdasági, kereskedelmi bizományi iroda.

[illegible] 250

Eredeti

az észak-német termelő ólomzárával ellátott sárga

Oberndorfi

takarmányrépamag, mely

5 nap alatt

92%-ot csirázik

198 csirával,

jótállyosan kapható

Haldek

magvakkereskedésben

BUDAPEST,

Károly-körut 9.

138

GŐZEKÉKET,

GŐZ-UTIHENGEREKET

és

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. **BUDAPEST—KELENFÖLD** a vasutállomással szemben.

Iroda, raktár, javitómühely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

Más rendszerű vas-ekeblajtakat és ekeblajtókat ajánlatra és ajánlatra.

Az 1899. évi szegedi mezőgazdasági kiállitáson **„uj és figyelemre méltó“** jelzővel kitüntetve.

Szab. kéttengelyü „Boni“ ekeltaliga.

!! Legujabb szerkezet !!

Tartós, szilárd, nem kopik, nem dől, domboldalon nem farol, az ekét egyenletesen vezeti, kenése folytonos és gazdaságos, kevés vonóerőt igényel.

Pillanat alatt állitható!

Megrendelhető:

Nyirbátorban: Mandel Eduárd és társainál.

Budapesten: A Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

(Alkotmány-utcza 81. szám.)

Bächer és Melichar czégnél (VI. Nagymező-utcza 68.)

Más rendszerű vas-ekeblajtakat és ekeblajtókat ajánlatra és ajánlatra.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban **BUDAPEST,** Külső-út 25-ik szám.

Szegedi Zsákok,

Gabonazsákokat nyers és vismentesen telitett

ponyvákat,

KÖTÉLNEMŰEKET,

az elismert legjobb minőségben szállít a

Magyar Vitorlavászon- és Kendergyár

Salzmann és Társa.

Központi megrendelő iroda: Budapest, V., Nádor-utcza 20. sz.

Lucernát, lóherét, fümagvakat minden czélra és minden egyéb gazdasági czikket.

Vetőmagot a legjutányosabb áron és garantált jó minőségben.

AJÁNLOK:

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,

Zsákokat, takaró- és szekérponyvákat, kátrányfestékeket, fedéllakot,

MŰTRÁGYÁT

Olasz szaponériát tiszta vastag gyökerekből őrölve.

GÉPOLAJAT, u. m. valódi tiszta olivaolajat, elsőrendű savtalanitott repczeolajat, stb.

Szalonnát

Fertőtlenitő szereket, u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálicz stb. régálicz karbololeumot, keserűsót csudasót stb.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolok lóherét, lucernát és egyéb magvakat és kérek mintázott szives ajánlatokat.

KRAMER LIPÓT,

BUDAPESTEN, V. ker., Akadémia-utcza 10. sz.

Telefon. Sürgönycím: „CERES“ Budapest. Telefon.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kivánatra szolgálok.

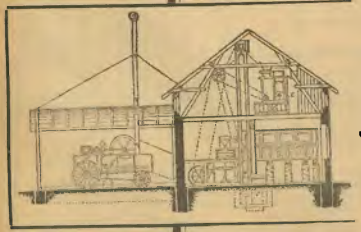

MALOM-

berendezéseket teljesen, ugy egyes malomgépeket, valamint

gépöntvényeket

gazdasági gépmühelyek részére gyárt és szállít:

Wörner J. és Társa malomépitő gépgyára és vasöntődéje

Budapesten, Külső váczi-ut 54—56. sz.

„Pátria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása Budapest. (Köztelek).